

Imperativul epocii noastre

Nu de mult Hisako Nagata s-a adresat lumii: „Gândiți-vă că oamenii sînt cei care au fabricat bombele A și H. Nu e oare de datoria noastră să interzicem aceste arme de exterminare pe care le fabricăm singuri?” Hisako Nagata trăiește în Japonia și este una din victimele bombardamentului atomic de la Hiroșima.

Adesea o singură frază rostită de un om, un singur gest emenesc ogîndesc lumea cu frămîntările, cu năzuințele ei. În cererea oamenilor de a interzice armele atomice e cunoscutul: salvarea catedralelor gotice și a bibelourilor cu care ne place să ne împodobim casa, apărarea capodoperelor din muzee și a portretelor de familie, timpul necesar pentru fertilizarea pustiurilor întinse și pentru obținerea în grădina de lingă casă a unei noi specii de trandafir.

Ani de zile unii au încurcat dinadins lfele problemei interzicerii armelor atomice și cu hidrogen pînă cînd s-a ajuns la un adevărat nod gordian. Acum ei spun: priviți ce încîlcite sînt firele — miinile oamenilor nu le mai pot desface. Iată însă că tocmai atunci cînd problema părea mai complicată, Uniunea Sovietică a îndreptățit din nou speranțele milioanei de oameni: la Moscova a fost anunțată hotărîrea guvernului sovietic de a înceta în mod unilateral experiențele atomice. Această hotărîre nu se poate să nu deschidă ochii tuturor: ceea ce este posibil de o parte este posibil și de cealaltă!

Pretutindeni, aflînd de hotărîrea Uniunii Sovietice oamenii vor judeca. Acum cînd din

Veac nou

(continuare în pag. 8-a)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIV Nr. 681

Vineri 4 APRILIE 1958

12 PAGINI, 1 LEU

CINE A INVENTAT SATELIȚII ARTIFICIALI?

O campanie de presă și dedesubturile ei

De vreo bună jumătate de an încoace, milioane de oameni își pun întrebarea: cine a inventat sateliții artificiali? Vom încerca să dăm acestei întrebări un răspuns, pe cît de complet ne este cu putință.

Dar oare veți fi dezamăgiți aflînd că nu există un inventator al sateliților artificiali al Pămîntului?

Toată lumea știe că locomotiva a fost inventată de Stephenson, radioul de Popov, fonograful de Edison, mitraliera de Maxim ș.a.m.d. Căci oamenii se întrebă de multe ori: „Cine a inventat cutare lucru?” Curiozitate justificată, dar din ce în ce mai greu de satisfăcut. Pentru că marile realizări ale științei și tehnicii contemporane ra-

reori mai pot fi atribuite unui singur om, și adesea nici chiar unui grup restrîns. Să ne întrebăm, de pildă, cine a inventat centrala electrică atomică? Sau cine a inventat cumplita bombă A și H? Nimeni nu poate răspunde cu destulă exactitate, și în nici un caz cu unul sau cîteva nume de savanți ori ingineri.

Vorbînd despre acad. Sedov (ceea ce fac foarte des) ziariștii francezi îl numesc „papa du bébé-lune” („tăticul puiului de lună”). Într-un fel, au dreptate. Leonid Ivanovici Sedov conduce grupul de 25 de savanți care formează, am putea spune, statul major științific al acelei armate de cercetători, ingineri și tehnicieni care a realizat construcția și lansarea primilor sateliți artificiali ai Pămîntului. Pe lîngă Sedov și grupul său de savanți, au colaborat însă la lucrări și alți oameni de știință. Printre aceștia aflăm nume ilustre în întreaga lume, ca cel al prof. Piotr Kapița, al astronomului Viktor Ambarțumian, ale academiștilor Anatoli Blagonravov și Alexandr Nesmeianov.

De ce era nevoie de un colectiv atît de mare? Pentru că crearea sateliților artificiali a necesitat rezolvarea unui număr uriaș de probleme științifice și tehnice. Apoi, acestui colectiv trebuia să-i adăugăm grupul, probabil la fel de numeros, de specialiști americani și germani care a creat cei trei mici sateliți lanșați anul acesta din S.U.A. Dintre aceștia, este mai cunoscut Wernher von Braun, inventatorul sîntrelor bombe „Wunder-Waffe”. Deși experiența savanților sovietici le-a folosit într-o oarecare măsură, specialiștii din Statele Unite au rezolvat independent problemele legate de crearea sateliților artificiali.

Spionaj sau baliverne?

La sfîrșitul anului trecut, în sunetele cristaline ale radiosemnalelor emise de cei doi sputnici, mitul supremației științifico-tehnice a Occidentului se prăbușea. Atunci s-au găsit cîțiva nesocotiți care au încercat să pună succesele științei sovietice pe seama spionajului. Printre ei, ex-procurorul Myles Lane proclama sus și tare, și fără pic de rușine, că „soții Rosenberg au transmis Uniunii Sovietice, în 1947, planurile sateliților americani”. La ineptii de a-

cest soi, oamenii cu bun simț de pretutindeni au replicat, indignați și amuzați totodată: bine, bine, dar atunci de ce n-au fost americanii în stare atîta vreme să-și lanseze sateliții și cînd, cu greu au reușit, de ce i-au făcut atît de firavi, de o sută de ori mai mici decît ai rușilor?

Episodul următor este foarte elocvent pentru ilustrarea modului cum se pot naște și vehicula balivernele în Apus. Într-un articol publicat cam în aceeași vreme ca și pomenita declarație a procurorului Lane, un anume Raymond Cartier îi lasă în pace pe cei doi soți martiri și descoperă lumii că cel care a furat occidentalilor cheile științei... este Piotr Kapița! Acesta a stat, într-adevăr, cîțiva ani în Anglia, dar demult — notați bine! — acum un sfert de veac.

„Preparator la Trinity College din Cambridge — scria, printre altele, acest Raymond Cartier, — el a fost discipolul favorit al lordului Rutherford, primul spîrgător de atomi... În 1934, Kapița își leapădă masca (I), se întoarce în Rusia și, de atunci, a fost însărcinat cu conducerea a diverse echipe științifice, inclusiv a aceleia care a construit bomba atomică”. Întrebat de ziaristul W. Burchett, ce părere are despre toate acestea, prof. Kapița a răspuns: „Eu nu am lucrat la bombele A sau H. M-am consacrat exclusiv aplicațiilor pasnice ale energiei atomice. Imediat după izbucnirea războiului, am descris dimensiunile și forma bombelor atomice care vor fi folosite dacă războiul nu va fi oprit și am atras atenția asupra urmărilor. Acest discurs a fost publicat în străinătate. Mai tîrziu, tipul de bombă pe care îl descriesem eu a fost aruncat asupra Hiroșimei. Poate de aceea anumiți ziariști străini s-or fi hotărît să facă din mine „părintele bombelor A și H”.

Cei ce scornesc basme absurde se feresc însă ca dracul de tîmnie să sufle vreun cuvînt despre rămînerea în urmă a științei americane, despre inferioritatea sistemului american de învățămînt și de condiții, de parte de a fi propice, în care lucrează oamenii de știință din S.U.A.

Tot atîtea elemente care le-ar furniza explicații mult mai apropiate de adevăr.

Rep.

PILOT DE CERCARE

VEZI REPORTAJUL ÎN PAG. 3-a

DIN SUMAR:

I. BERCA: Va arăta omul altfel?	pag. 2
O schiță de ILF și PETROV	pag. 4
MIHU DRAGOMIR: Orașul poetului	pag. 5
ILYA EHRENBURG: Insula Creta	pag. 6
M. ROȘCA: Bruxelles 1958	pag. 7
M. MIHAIL: Scandal Stradivarius	pag. 10

Spectacole, șah, modă, filatelle, sport, cuvinte încrucișate.

ISTORIA UNIVERSALĂ

în zece volume

„Istoria universală” în zece volume, editată de Academia de Științe a U.R.S.S. este prima lucrare de sinteză în spirit marxist care oglindește drumul străbătut de omenire din vremurile străvechi până în zilele noastre.

Se știe că încă din antichitate au fost întreprinse încercări de a se alcătui lucrări generale despre istoria lumii sau numai despre diferitele ei capitole. Fără a ne opri la primele încercări făcute în această direcție intrucit o enumerare chiar incompletă ar fi foarte lungă, vom aminti aici numai de „Istoriile universale” din sec. XIX ale cunoscuților istorici germani Schlosser și Weber precum și de lucrările mai puțin vaste prin cuprinsul lor ale lui Buckle în Anglia și Draper în S.U.A. Pozițiile politice și științifice ale acestor istorici au fost diferite, dar în general lucrările lor reflectă împrejurările timpului lor, cînd burghezia și ideologii ei credeau încă în progres și socoteau istoria omenirii ca mișcare ascensională, deși o reduceau în special la dezvoltarea politică și intelectuală a popoarelor Europei.

La sfîrșitul secolului trecut și la începutul secolului nostru caracterul „Istoriilor universale” a suferit o schimbare simțitoare. Acest lucru a fost cerut de dezvoltarea cunoștințelor istorice, de lărgirea cadrului problematic al științei. Tehnica de cercetare istorică devenind mai complicată, „Istoriile universale” de mai înainte scrise de un singur autor au fost înlocuite de opere colective în mai multe volume, cum au fost, de pildă, „Istoria universală” de sub redacția lui E. Lavisse et A. Rambaud: „Popoare și civilizații” în redacția lui L. Halphen și Ph. Sagnac, cunoscuta „Cambridge History” alcătuită din serii independente consacrate istoriei vechi, medievale și moderne ș. a.

„Istoria universală” în zece volume — operă a unui mare colectiv de istorici sovietici se străduiește să unifice, să generalizeze cele mai importante rezultate ale științei istorice, de pe pozițiile singurei concepții științifice despre lume — a concepției marxism-leninismului. Bazîndu-se pe realizările științifice ale trecutului, valorificînd rezultatele prețioase cuprinse în cercetările reprezentanților istoriografiei burgheze actuale, istoricii sovietici cercetează istoria omenirii ca un proces de evoluție a societății, proces determinat de legi — al cărui motor îl constituie contradicțiile interne.

Istoria multor popoare, ignorate în alte lucrări similare sau socotite numai ca pionii în jocul politic al marilor puteri, este prezentată într-o lumină nouă. Astfel, Orientul „exotic”, cufundat într-un „somm secular”, cum se afirma în trecut, este prezentat în opera istoricilor sovietici așa cum este, cu tot caracterul specific al dezvoltării diferitelor țări și popoare, cu rolul uriaș pe care acestea l-au jucat în diversele epoci ale istoriei. La fel este amplu studiată istoria popoarelor

din America Latină și a popoarelor din Africa.

Din numărul uriaș de fapte istorice, volumele „Istoriei universale” selecționează în chip firesc pe cele mai importante, cele care permit să se dea o imagine unitară a procesului istoric, ținîndu-se seamă de caracterul specific al acestui proces în diferitele țări. Capitolele speciale sînt consacrate culturii diferitelor popoare ale lumii.

Primele două volume ale „Istoriei universale” cuprind istoria comunei primitive și a lumii antice (pînă în sec. IV — V ale erei noastre); volumele III și IV — istoria evului mediu (sec. V — mijlocul sec. XVII); volumele V, VI, și VII — istoria modernă (de la revoluția engleză din secolul XVII pînă la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie) iar ultimele trei volume (VIII, IX și X) sînt consacrate evenimentelor istorice contemporane — pînă la sfîrșitul celui de al doilea război mondial.

Apariția primelor volume (I, II și III) din „Istoria universală” editată de Academia de Științe a U.R.S.S. — eveniment științific remarcabil — a fost salutată de oamenii de cultură din întreaga lume.

În cursul acestui an va apare și în țara noastră, în „Editura științifică” volumul I din „Istoria universală”, iar în anul viitor volumele II și III.

Volumul este amplu ilustrat cu multe planșe și hărți. „Editura științifică” face tot ce-i stă în putință ca volumul să apară în condiții grafice optime.

Această primă „Istorie universală” tălmăcită în limba română va ajuta mult la răspîndirea cunoștințelor istorice. Imaginea procesului istoric mondial, în toată varietatea formelor producției materiale, a relațiilor sociale și a luptei politice, a dezvoltării ideologice și culturale și îngădui cititorului să se orienteze mai bine în prezent, să pătrundă mai pregnant cauzele fenomenelor sociale contemporane și să înțeleagă direcția în care acestea se vor dezvolta în viitor.

prof. univ.
Valeria Costăchel

Omenirea a fost și va fi mereu preocupată de problema originii omului. Acest interes este perfect justificat dacă ne gîndim că studierea trecutului îngăduie oamenilor de știință să prevadă evoluția viitoare a organismului uman.

În ultima vreme, în literatura științifică poloneză au apărut pronosticuri senzaționale despre viitorul apropiat al omenirii. Bazîndu-se pe cercetări antropometrice asupra craniului strămoșilor omului modern, antropologul polonez A. Vercinski a ajuns la concluzia că ritmul evoluției biologice a organismului uman, în comparație cu etapele mai timpurii de dezvoltare a lui, crește brusc și atinge cea mai mare dezvoltare în ultima etapă a dezvoltării omului.

În studiul său, A. Vercinski vorhește cu prudență despre posibilitatea schimbării în viitorul apropiat a fizicului uman. Tezele sale patetice în legătură cu această problemă, au fost însă redate în mod necritic de către S. Schwartz-Bronikovski (decembrie 1956) într-un articol al cărui titlu — „O parabolă fatală” — este merit să atragă atenția.

Articolul a apărut însoțit și de ilustrații înspăimîntătoare privind creșterea catastrofală a creierului. Autorul se străduiește să demonstreze că, cu cît știința și tehnica se dezvoltă mai mult, cu atît mai inevitabil și mai rapid se apropie omenirea de ziua degenerării sale fiziologice. După părerea lui S. Schwartz-Bronikovski, mărirea creierului într-un timp relativ scurt va crea celule nervoase o sarcină peste puterile ei și, drept urmare, se va produce, ne de o parte, înmulțirea bolilor psihice, iar pe de altă, va favoriza apariția unor oameni ultraînzeștrați. Pe această bază, se prezice apariția unor „rase de nebuni și genii” și, peste aproximativ 40.000 de ani, catastrofa definitivă a speciei Homo Sapiens. „E de neînțeles cum mai pot oamenii să doarmă liniștiți, să ridă, să facă sport, să se zbată pentru „bine” și „rău”, să facă politică cu entuziasm, — cînd viitorul e plin de groază și omenirea este pîndită de o catastrofă cumplită.” Aceasta este concluzia senzațională cu orice preț a antropologului A. Vercinski.

Sare în ochi faptul că astfel de concepții servesc forțelor reacționare contemporane. De pildă, A. Vercinski își exprimă convingerea că la popoarele care pășesc mai repede pe drumul civilizației, vor apărea mai repede „rasele de nebuni și de

genii”. Asemenea afirmații sprijină fatis teoria antiștiințifică a darwinismului social. De aici și pînă la fundamentarea deficienței de rasă a unor popoare și superioritatea altora nu rămîne de făcut decît un pas.

Referindu-se la asemenea născociri speculative, colaboratorii științifici ai Institutului de Neurologie al Academiei de Științe a U.R.S.S. V. P. Zvorikin și I. I. Glezer, în articolul „O ipoteză greșită” publicat în nr. 2 1958 al revistei „Nauka i jizn” afirmă că tendința de a vedea în condițiile actuale calea spre transformarea tipului fizic al omului modern, datorită mării creierului său, nu este nouă.

Totuși — remarcă ei — pînă la cercetările antropometrice efectuate de A. Vercinski n-au mai fost încercări de a fundamenta pe un material științific această ipoteză dimpotrivă, — știința ia în considerare fenomene mai degrabă contrarii. Într-un oarecare viitor mai îndepărtat, s-ar putea petrece unele fenomene secundare (de pildă: schimbarea formei aparatului dentar, dispariția degetului mic de la picior). Însă, în general, oamenii de știință nu văd posibilitatea unor transformări esențiale ale tipului fizic al omului.

Analizînd argumentat afirmațiile profesorului A. Vercinski și ale popularizatorilor săi, articolul citat ajunge, pe baza datelor obținute prin măsurători cranice, la concluzia că de cîteva sute de mii de ani, nu se mai observă fenomenul mării volumului creierului. Toate transformările pe care le-a suferit gîndirea omenescă în cursul perioadelor istorice nu sînt în legă-

tură cu creșterea masei de creier, ci cu îmbogățirea însușirilor calitative ale acestuia.

Greșala lui A. Vercinski constă în faptul că el nu ia în considerare particularitățile individuale și de grup ce caracterizează dimensiunile craniale, în particular unghiul de înclinație a frunții, la omul modern, cît și la strămoșii săi, a căror înfățișare nu a suferit transformări esențiale de-a lungul a zeci de mii de ani. Unghiul de înclinare a frunții pitecanthropului era de 45,5 grade, al neandertalului de 63 de grade și al omului cu rațiune (străvechil Homo Sapiens) de 73,6 grade. În cei 80.000 ani de existență a oamenilor de tipul modern nu s-a petrecut în înfățișarea lor fizică nici o transformare importantă.

În această perioadă, omul și-a însușit tainele naturii, a trecut de la folosirea darurilor naturii la agricultură și la creșterea animalelor, s-au născut mărețele culturi ale trecutului, s-au succedat orînduirile sociale, s-a dezvoltat știința și arta etc. Toate aceste mărețe realizări ale intelectului uman nu au dus la apariția unei specii umane noi. Explicația acestui fenomen, arată autorii citați, stă în afara oricărei dependente de dimensiunea mai mică sau mai mare a creierului. În faza existenței omului de azi, un rol de seamă îl au însușirile calitative ale scoartei emisferelor creierului mare. Scoarta cerebrală are uriașe posibilități de rezervă pentru dezvoltarea celor mai excepționale însușiri ale omului și adaptarea lui la condiții variate de existență.

Toate acestea demonstrează netemeinicia științifică a ipotezelor lui A. Vercinski cu privire la mărirea creierului omului modern, la apariția în viitor a „raselor de nebuni”. Din punct de vedere antropologic, cît și din punct de vedere al științei moderne despre creierul omului, omenirea nu are de ce să se teamă, nu este amenințată de vreo degenerare fiziologică din pricina dezvoltării peste măsură a acestui organ. Posibilitatea unei creșteri, de altfel extrem de neînsemnate, în greutatea creierului, este de domeniul viitorului afit de îndepărtat. Încît nu are însemnătate practică pentru sute de mii sau chiar milioane de generații viitoare de oameni.

prof. I. Berca

ACUM 50 DE ANI

Cronica desuetă

A te cufunda, fie chiar și o clipă, în luminile (sau întunericul) trecutului, nu este un exercițiu nefiresc și nici de prisos. El devine prilej de cîntărire dreaptă, așa cum numai largă perspectivă a istoriei o poate oferi, a eforturilor omului în necurmata lui luptă pentru biruirea piedicilor aflate de el pe drumul marilor lui izbutili. Și, din acest punct de vedere, exercițiul este reconfortant.

Desprinderea multor fapte cu adevărat de seamă, închise în paginile îngălbenite ale ziarelor de acum o jumătate de veac — fapte „ce au fost ieri doar strigăt iar azi eoon” cum spune poetul, este de bună seamă, o operație instructivă. Cite cuceriri ale omului de-acum cinci decenii nu au însemnat, pentru el, o culme ca ele să nu reprezinte azi decît valori în marș, puncte de plecare spre alte culmi!

Sînt, de bună seamă, mulți care, avînd în minte marile izbînzii ale aviației — Tu-104, Tu-104 A, Tu-110 și Tu-115 — și știînd că distanța de la Moscova la Londra este străbătută în trei ore — vor suride în fața performanței înregistrate exact acum 50 de ani de balonul aceluiași aeronaut francez — Henry Deutsch de la Meurthe — care a izbutit să străbată drumul de la Paris la Verdun în 26 de ore. La ora 5 dimineața — scria „Universul” — „balonul

își începe majestuos ascensiunea îndreptîndu-se spre Pantin” (orașel aflat la marginea Parisului — n.n.) La ora 1 el a fost văzut la Montmirail, seara a ajuns la Châlons-sur-Marne. La ora 4 dimineața se afla în dreptul localității Varimont. La Valmy un accident: balonul este coborît și, după efectuarea reparațiilor, și-a continuat zborul spre Verdun, unde a ajuns la ora 7 dimineața, viteza medie obținută fiind de 30 km. pe oră. „Entuziasmul a fost indescriptibil” — relatează corespondentul — și avem toate motivele să-l credem.

Cititorului care a urmărit peripeciile balonului lui Deutsch de la Meurthe i se mai da încă o veste: „Telegrafonul”, acest modest străbun al magnetofonului de azi, invenție a inginerului danez Poulsen, a fost perfecționat. „Ca și fonograful, el servește la păstrarea sunetelor, a unor cuvinte cîntate sau vorbite”. Superioritatea lui asupra fonografului și gramofonului constă „în faptul că poate primi un dictat de 3.000 cuvinte”. Bucureștenului de acum o jumătate de veac îi mai este dăruită o bucurie atunci cînd i se dă de veste că „în ziua de luni 14 aprilie 1908 va putea asista, la ciroul Sidoli, la două reprezentațiuni cinematografice în care scop au fost intr-adins aduse de la Casa Pathe-Freres din Paris, tablouri noi de o frumusețe neîntrecută

care vor contribui la mulțumirea completă a publicului”. Sîntem, cum vedeți, de parte de cinerama zilelor noastre, cu ecran de dimensiuni uriașe, cu zecile de difuzoare, cu sunetul stereofonic din spectolului iluzia că el însuși se află în mijlocul acțiunii.

Iar cîteva zile mai tîrziu, bucureștenii pot vedea pe eroii unei isprăvi sportive. Într-adevăr, „niște foarte îndrăzneți automobiliști au trecut prin Capitală venind din Virciorova”. Într-adevăr, negrăit de mare li-i îndrăzneala: „ei au plecat din Frankfurt, vrînd să ajungă în India”. Temerarii călători sînt Rudolf Zobel și soția sa, căroro li s-au alăturat un pictor din Düsseldorf, pe nume Bayer și șoferul Roth. Din nefericire, însă, presa nu mai are prilejul să relateze mai departe „noi și senzaționale amănunte”, îndrăzneala călătorilor noștri fiind grav avariata în drum spre graniță, odată cu mașina ce urma să-i transporte „peste mări și țări”.

Toate acestea se petrec într-o epocă ne-nipsită de frămîntări război prevestitoare. Se simte finalul celor patruzeci de ani de „pace înarmată”. Dar aceasta este, cum spune Kipling, o altă poveste — care va fi amintită în cuprinsul acestor coloane.

Bogdan Vorvara

„Veac nou”

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

apare săptămînal

Redacția și administrația: București Str. Ion Ghica, 5-7

Telefon 3.03.10

Abonamente: 3 luni 12 lei, 6 luni 24 lei, 12 luni 48 lei.

PILOT DE INCERCARE

Publicăm în această pagină însemnările reputatului constructor de avioane sovietic A.I. Iakovlev, de două ori Erou al Muncii Socialiste, creatorul ves titelor avioane militare și utilitare iuți și ușoare din seria „IAK”.

Am cunoscut în viața mea mulți piloți de încercare celebri: Cikalov, Piontkovski și Anohin, Gromov, Kokkinaki, Su-prun și alții, — toți oameni cu o personalitate puternică, dar uniți printr-o trăsătură comună: dragostea nețărmurită pentru țara și meseria lor. Primejdia neîntreruptă le-a imprimat o anume modestie și, în același timp, o neobișnuită sete de viață.

Omul pe care americanii l-au supranumit „Pilotul nr. 1”

Pe Gromov, care este unul dintre cei mai vechi și mai experimentați piloți de încercare sovietici, l-am întâlnit pentru

deasupra Polului Nord. În această cursă, pilotând un „ANT-25”, Gromov a stabilit un nou record mondial de distanță în linie dreaptă. În urma acestei isprăvi americani l-au poreclit „Pilotul nr. 1”.

În ajunul războiului, M. Gromov conducea Institutul de cercetări aeriene. Intrând în armată, el a fost comandantul aviației unuia din fronturi. După terminarea războiului, Mihail Gromov a fost însărcinat cu conducerea Serviciului de încercări al industriei aeronautice.

Un raid fantastic

La 25 iulie 1936, o știre senzațională făcu ocolul Uniunii Sovietice: aparatul condus de aviatorii Valeri Cikalov, Gheorghii Baidukov și Alexandru Beleakov a parcurs fără escală cei 9.374 km. dintre Moscova și Nikolaevsk-pe-Amur, în 56 de ore și 20 de minute.

Iar un an mai târziu, același „trio” ajunse în Statele Unite ale Americii, zburind fără escală 11.430 km., de la Moscova la Vancouver, nu departe de Port-

un aviator îndrăzneț. Pe seama cutezanței sale circulau tel de fel de legende. De pildă, se spunea că odată, la Leningrad, trecuse cu avionul pe sub podul „Locotenentul Schmidt” de peste Neva. Se mai spunea că după un zbor de probă, înțepenindu-se una din roțile escamotate, Cikalov încercase „s-o scoată” făcând deasupra aerodromului o mulțime de tumbe. — o vertiginosă cascadă de acrobații aeriene.

La uzină, Valeri Cikalov avea faima unui om înzestrat cu toate însușirile cerute de meseria sa. De aceea, i se încredințau misiunile cele mai grele. Intotdeauna, ardea de dorința de a cunoaște cât mai repede și mai bine aparatul ce i se dădea în grijă. Dar uneori, își risca viața chiar fără să fie necesar.

Cikalov era scund și îndesat, iar stingăcia mișcărilor sale îl făcea să semene cu un urs. Cu el nu te plictiseai niciodată. Povestea mereu — cu vocea-i caldă, în dialectul lui de pe Volga — tot soiul de pățanii din viața de aviator.

La aceeași uzină, lucra pe vremea aceea și Iulian Piontkovski, de care eram foarte legați, dat fiind că experimenta aparatele concepute de mine. El mi l-a prezentat pe Cikalov. Cu totul deosebit de acesta din urmă, Piontkovski era tăcut și deloc vioi, cu toate că știa să aprecieze o glumă bună. În ciuda firilor lor atât de deosebite, acești doi oameni erau puternic legați prin plăcerea riscului, prin profesiunea lor nobilă și eroică, prin pasiunea pentru aviație.

Ceea ce m-a atras mai mult la acești doi piloți, era bărbăția și calmul cu care înfruntau pericolul. Într-o zi, Cikalov povestea o anecdotă foarte amuzantă, rîzind cu hohote laolaltă cu toți cei care îl ascultau. Or, peste un ceas, cei doi prieteni aveau de făcut cîteva zboruri extrem de primejdioase. Și totuși nu vedeau nici cea mai mică îngrijorare, nici în glas sau în gesturi, nici în priviri. Eram uluit, nu puteam înțelege ceea ce pe atunci socoteam că este nepăsare, inconștiență. Cu timpul însă, am ajuns să înțeleg că pentru a fi pilot de încercare, nu poți avea, cu nici un chip, altă fire.

Anohin nu mai răspunde!...

Sergei Anohin este un om svelt și cam firav, modest și timid ca o fată. Unul din ochii îi este ascuns sub un bandaj negru. Îl cunosc de mulți ani pe acest parașutist încercat, pilot de planor, recordman, pilot sportiv și experimentator de avioane cu reacție ultra-moderne. Îl cunosc bine, și totuși niciodată nu mi-a scăzut admirația față de extraordinara-i vioiciune, față de impresionanta sa stăpînire de sine.

Într-o zi, a luat la bord o încărcătură maximă, pentru a verifica soliditatea unui nou avion, a-i stabilit posibilitățile de sarcină în timpul acrobațiilor

și a le compara cu cele prevăzute de calcule. Pilotul acceptase din toată inima să facă această experiență, deși era pe deplin conștient de pericolul la care se expune. Anohin scoase avionul din uz în plin zbor, procurînd astfel savanților și inginerilor date foarte prețioase pentru calculul solidității noilor aparate în curs de proiectare, și se salvă sîrind cu parașuta de la o mare înălțime. Dar acest succes îl costă pierderea unui ochi...

Cînd specialiștii au construit un avion fără pilot, sarcina de a-l încerca îi reveni tot lui Anohin. Necesități obiective impuneau grăbirea punerii la

punct a sistemului de teleghidaj și a verificării stabilității. Instalat la bord și pilotînd aparatul prin intermediul dispozitivului de radioghidaj, Anohin se achită cu succes de sarcina primită, și astfel patria lui primi într-un termen mai scurt un nou mijloc puternic de luptă.

Nu cunosc vreo împrejurare în care Anohin să fi refuzat o misiune, oricît de primejdioasă ar fi fost. Intotdeauna, el răspunde: „Să încercăm” — și, după o clipă de tăcere, adaugă: „Cred că totul va merge bine”.

Dar într-o zi, experimentînd un nou avion, Anohin anunță prin radio:

— Totul merge bine, altitudinea 9.000 de metri. După un timp, la fel de liniștit, comunică din nou:

— Totul merge bine, altitudinea 15.000 de metri...

— Altitudine 17.000 de metri, urc în linie dreaptă...

— Accelerează...

— Presiunea pe manșă crește...

— Nu mai pot să...

Legătura se întrerupsese. De ce? Nimeni nu putea s-o spună. Pe toți îi cuprinsese groaza. Ce se întimplase? Într-un târziu obsesia acestei întrebări fu curmată de apariția unui funcționar care anunță, vesel:

— Aterizează!

Anohin ieși din carlingă și explică ce se întimplase:

— Abia apucasem să spun „nu mai pot să reiau linia dreaptă”, că legătura prin radio fu tăiată... în momentul cel mai interesant.

Așa se întimplă cîte odată.

Și totuși, gloriosul pilot de încercare Serghei Anohin, Erou al Uniunii Sovietice, adevărat maestru al profesiunii sale, iese învingător în fiecare zi din lupta cu primejdiile de deasupra norilor.

A. Iakovlev

microscop

Ascensoare... pentru nave

În curînd, la nodul hidro-tehnic Krasnoiarsk, unde diferența de nivel va depăși 100 m, vapoarele vor fi transbordate, în maximum 20 de minute, cu ajutorul unor enorme camere metalice umplute cu apă, susținute de cîte 384 de cabluri de oțel. Greutatea cabinei pline va atinge 12.000 de tone. Întreaga instalație va funcționa automat. Cheltuielile vor fi de trei ori mai mici decît la construirea unui sistem de ecluze clasice.

„Planeta Pămînt”

Cu prilejul Anului geografic internațional, U.N.E.S.C.O., a organizat la Paris, cu participarea a 50 de țări, expoziția „Planeta Pămînt”, care va fi prezentată ulterioară în Belgia, Anglia, Uniunea Sovietică. Expoziția oglîndește studiile asupra Pămîntului: ea astru al sistemului solar și asupra influenței exercitate de Soare asupra atmosferei terestre și a solului.

Anticorpii împotriva cancerului

Cercetările asupra cancerului au luat un avînt mare datorită abia după ce s-a izbutit inocularea la animale a unor tumori canceroase umane. Luna trecută, această experiență a fost făcută și în țara noastră, de un colectiv condus de acad. C. I. Parhon. În cîteva institute specializate — mai cu seamă în Franța, U.R.S.S. și Statele Unite — experiențele cu animale au relevat existența în organismele sănătoase a unor anticorpi ce stăvilesc dezvoltarea tumorilor.

Muntele Purpuriu nr. 6

Astronomii chinezi au descoperit încă o planetă mică din sistemul nostru solar,

care se rotește pe o orbită a cărei rază este egală cu dublul distanței dintre Pămînt și Soare. Planeta — a șasea descoperită de observatorul din Nankin — a fost botezată Muntele Purpuriu nr. 3 (Tu Cîn nr. 6).

Creștură din nylon, umpluți... cu petrol

În revista sovietică „Inovost” citim următoarele: Profesorii Jack Shaw și William Howturn din Cambridge și-au făcut cunoscut de curînd un foarte interesant proiect, care prevede ca tancurile petroliere să fie înlocuite cu un mijloc de transport mai ieftin: un fel de creștură din nylon (60 m lungime și 5 m diametru) din masă plastică umpluți cu petrol sau produse derivate, care cîntărește în apă, pot fi remorcați cu ușurință, chiar în șiruri mai lungi. Valurile — chiar cele foarte mari — le dăunează tot atât de puțin ca și unui submarin.

Un frigider ieftin și „fără moarte”

Aparatul creat de Institutul de semiconductori al Academiei de Științe a U.R.S.S. costă jumătate cît un frigider electric obișnuit și este, practic, „fără moarte”. Complicata și fragila instalație de răcire cu amoniac a fost înlocuită cu baterii de termoelemente din semiconductori, care transformă direct energia electrică în căldură și invers. Frigiderul nu mai are nici un fel de mecanism care să se uzeze prin funcționare.

ing. V. Nauca

Veac nou pag. 3

La 21 martie 1958 ora 10 dimineața, noul avion cuadrimotor de pasageri „IL-18”, pilotat de un echipaj condus de celebrul pilot de încercare V. K. Kokkinaki, a pornit într-o cursă de probă — ultima dintr-o lungă serie — parcurgînd 17.200 km cu trei escală, pe traseul Moscova - Irkutsk - Kamceatka - Stațiunea arctică în derivă „Severnii Polius 6” - Tiksi-Moscova. Zburînd la o înălțime medie de 8.000 m., cu viteza de 650 km pe oră, gigantica aeronavă, care poate lua la bord aproape 100 de oameni, a străbătut cu bine zona arctică, unde aspră iarnă polară este încă în toi, și s-a înțipit la Moscova a doua zi la miezul nopții.

prima oară în 1926. Ne aflăm pe aeroportul central și Gromov tocmai încerca noul „U-2”, care mai târziu, sub numele de „Po-2” (construit de N. Polikarpov), a devenit unul din cele mai populare și mai răspândite avioane sovietice, fiind fabricat în mare serie. De la micul „Po-2” și pînă la gigantul cuadrimotor „Maxim Gorki”, cel mai mare avion al epocii (1934), Mihail Gromov a încercat un număr neînchipuit de mare de aparate. Dezvoltarea construcției de avioane grele este strîns legată de activitatea lui. Pînă în anul 1941, el a făcut proba tuturor aparatelor „ANT”, și apoi a bombardierelor construite de A. N. Tupolev.

Mihail Gromov este un om înalt, uscățiv, cu aspect ursuz. Meseria i-a dat prilejul să-și manifeste din plin patriotismul. Unul dintre cele mai senzaționale zboruri ale lui a fost cel întreprins în iulie 1937, la puțină vreme după Cikalov, din Uniunea Sovietică în S.U.A., pe

land. Cei trei îndrăzneți petrecuseră în aer, fără întrerupere, 63 de ore și 16 minute, zburînd, pentru întia oară, pe deasupra Polului Nord. Întreaga presă mondială anunță evenimentul sub titluri ca acestea: „Un raid fantastic! Trei ruși deasupra Oceanului Glacial!” sau „Polul a fost învins! Cel mai mare eveniment din analele aviației”. Ziarul „New York World Telegram” scria într-un editorial: „Sîngele rece cu care ei și-au îndeplinit periculoasa misiune, precizia cu care au urmat traseul dificil pe care și l-au ales ne umplu de uimirea pe care o stîrnesc totdeauna curajul și vitejia ce nu cunosc obstacole”.

Raidurile senzaționale ale celor trei aviatori au fost un adevărat triumf național.

L-am cunoscut pe Cikalov în 1931, la uzina unde am fost numit după ce absolvisem Academia de aviație. Pe atunci nu era încă celebru. Înainte de a-l cunoaște, știam despre el doar că are un suflet mare și că este

"Ich bin" din cap nimic n' piciorare

de I. Ilf și E. Petrov

ilustrație de Tio Peltz

I

Intr-un rînd s-a săvîrșit o nerozie fără seamăn, ba chiar ceva mai mult decît alții. În programul unui circ, printre numerele de atracție, fusese prevăzut și numărul neînfricatului dresor neamț Mazucicio, cu cățelul lui vorbitor Brunhilde. (După cum ați băgat de seamă, dresorii sînt întotdeauna neînfricați).

Cățelul a fost angajat de directorul administrativ, un om grosolan din fire, fără sensibilitate, străin de spiritul vremii. Artiștii circului n-au sesizat la timp caracterul revoltător al țîrgului; s-au dezmeticit abia în clipa cînd maestrul Mazucicio descindea pe peronul gării beloruso-baltice.

În urma maestrului, într-un căruțior, un hamal transporta o cușcă în care se afla un pudel negru, tuns à la Ludovic al XIV-lea și un geamantan cu o pelerină captușită cu satin alb și un cilindru lucitor.

În aceeași zi, Consiliul artistic al circului asistă la prima repetiție.

Scoțîndu-și într-una țîlindrul din cap, neînfricatul dresor se înclina punînd întrebări ciinelui: — Wieviel? — Cît — întrebă el.

— Tausend — O mie — răspundea sigur de sine cățelul.

Atunci maestrul își mîngîia pudelul pe blana neagră ca de caracul și exclama aprobativ: „O, dragul meu cățel!”

Apoi cățelul rostea, cu pauze lungi, cuvintele „aber”, „unser” și „bruder”, după care se răsturna pe o coastă în nisipul arene: unde rămînea nemișcat. În sfîrșit lătra: — Ich sterbe. — Mor.

E cazul să amintim aici că, de regulă, la această replică arena răsuna de aplauze. Cățelul se deprinsese cu ele, și, ca și stăpînul lui, saluta plictisit publicul. De data aceasta, însă, Consiliul artistic pășiră o tăcere sumbră.

Aruncînd priviri neliniștite în jur, Mazucicio trecu

la ultimul număr din program — cel mai greu. Luă în mînă o vioară și, la primele acorduri, Brunhilde, sprijinită pe labele dindărăt, începu să cînte stielnic, destul de tare totuși nedeslușit:

— Ich bin von Kopf bis Fuss auf Liebe eingestellt...

— Ce, ce ich bin? — se burzului președintele Consiliului artistic.

— Ich bin von Kopf bis Fuss — îngînă directorul administrativ.

— Tradu-mi, te rog.

— Sînt îndrăgostit pînă peste urechi.

— Îndrăgostit? — întrebă președintele scandalizat, schimbîndu-se la față. Păi ciinele asta ar merge plesnit peste labe! Nu, numărul nu poate fi admis!

De data asta fu rîndul directorului administrativ să facă fețe-fețe.

— Cum? De ce să-l lovești peste labe? Un cățel celebru pentru numărul lui? Un succes european? Ce rău vezi în asta?

— Ce e rău? Păi răul stă tocmai în numărul pe care îl prezintă, un număr burghez, lipsit de orice valoare educativă!

— Nu trebuie totuși să uităm că pentru treaba asta s-a cheltuit valută. Și-apoi cățelul, împreună cu Boccacicio al lui s-a instalat la „Metropol” unde se îndoaipă cu caviar. Dresorul susține că dacă pudelul nu mîncă icre nu-și poate executa numărul. Toate astea costă bani, iar banii îi dă statul.

— Pe scurt — se împotrivi categoric președintele — în actuața formă nu putem accepta numărul. Ciinele trebuie învățat un număr de-al nostru, în pas cu vremea, un număr mobilizator, nu ca asta... demobilizator. Ia gîndiți-vă și dumneavoastră: „Ich sterbe”, „Ich liebe”! Păi asta-i problema dragostei și a morții. Artă pentru artă! Umanism! Încă un pas și ajungem în pragul însușirii necritice a moștenirii clasice! Nu, nu, numărul trebuie transformat radical.

— Eu, ca director administrativ, roștii mîhnit directorul, nu mă bag în ideologie. Vă previn totuși ca vechi lucrător pe frontul artei circului: nu tăiați gîna dacă are ouă de aur.

Propunerea de a se întocmi un număr nou pentru cățel fu totuși adoptată. Căzură cu toții de acord ca alcătuirea numărului să fie încredințată brigăzii artistice din localitate, alcătuită din Ușișkin-Verter și cei trei frați ai lui: Ușișkin-Varganka, Ușișkin-Ovici și Ușișkin-Murzilka zis și Unchiul.

Dresorul, care nu înțelegea nimic din cele ce se petreceau, fu condus la „Metropol” unde, deocamdată i se recomandă să se odihnească.

Brigada nu fu de loc surprinsă de propunere. Frații înclinau aprobativ din cap, ca la comandă, fără ca măcar să se consulte între ei. Păreau că toată viața nu făcuseră altceva decît să scrie pentru cîini, pisici sau gîndaci de bucătărie dresaj. Nu încăpea nici o îndoială că se căliseră în bălțile literelor și că se pricepeau de minune la scris, chiar și atunci cînd era vorba de apărarea celei mai severe și puritane ideologii, ideologia circului.

Neamul iubitor de muncă al Ușișkinilor purcese neîntîrziat la treabă.

— N-ar fi bine să folosim cîte ceva din cele scrise pentru femeia-păianjen? — propuse unchiului Murzilka. Numărul asta-i foarte potrivit, l-am prezentat la Saratov. Vă mai amintiți? Femeia-păianjen intruchipa capitalul financiar care pătrundea în colonii și dominiioane. A fost un număr tare!

— Nu, nu, așa nu merge! Ați auzit doar — o-biectă Ovici — nu vor să stîrnească pur și simplu risul. Problema trebuie rezolvată în spiritul patosului epocii. Sînt de părere ca textul să fie conceput în versuri.

— Dar cățelul o să poată lătra în versuri?

— Asta nu ne privește. N-are decît să învețe. Are doar o săptămînă întregă la dispoziție!

— Ne-am înțeles? Neapărat în versuri! Cuplete eroice despre bluminguri sau despre astea... cum le-o fi spunînd oare... bancs à broches. Refrenul ar putea fi ceva mai ușurel, așa ca pentru cîini, cu un pic de umor. De pildă... cam așa... cam așa... ta-ra, ta-ra, ta-ra... Aha! Am găsit.

Mai multe galerii, mine și fronturi de abataje. Ham-ham, Ham-ham, Ham-ham.

— Ești un prost, buka! — se supără Verter, Crezi că Consiliul artistic o să-i îngăduie cățelului să facă „ham ham”? Știi doar că ei sînt împotriva unor astfel de manifestări. Să nu uităm că javra trebuie să intruchipeze aiudoma omul.

— Textul trebuie refăcut... Cam așa: tu-ru, tu-ru, tu-ru... Acum e gata!

Mai multe galerii, mine și fronturi de abataje. Ura! Trăiască Mosnav!

— Da' nu crezi că asta-i un fleac pentru cîine? — Auzi observație! Mosnav-ul e doar asociația pentru salvarea celor ce se înecă; nu se ocupă de fleacuri.

— Mai bine să renunțăm la versuri. Te fac întotdeauna să greșești, și apoi mai duc și la vulgarizare. Mai trebuie să îți seamă și de ritm, de rimă... Cînd ești gata să așterni pe hîrtie o idee justă, hop, ori te oprește careva, ori nu găsești rima.

— Atunci n-are decît să latre în proză. Ce ar fi mai potrivit: monologul? foiletonul?

— Nici cu astea nu-i bine. Și aici există primejdii. Pe una n-ai spus-o cum trebuie, de cealaltă ai uitat să pomenești Ne-ar trebui ceva mai deosebit...

În ciuda acestei lupte de opinii, textul pentru numărul Brunhildei a fost predat la termenul stabilit...

Sub cupola puternic luminată a circului s-au adunat în plen Consiliul artistic, Mazucicio, puțin umflat, ceea ce desigur nu putea fi pus decît în seama caviarului de la hotel, și Brunhilde mai puțin vioaie ca altădată, ceea ce de asemenea nu trebuia pus decît pe seama trîndăviei.

Verter începu să citească Tot el dădea și explicațiile:

— Sprechstahlmeisterul anunță intrarea cățelului în arenă. Se aduce o măsuță acoperită cu postav. Pe masă o carafă și un clopoțel. Își face apariția Brunhilde. În lături cu toate marcaturile burgheze! Zurgălăii, fundulițele, cirilonții n-au ce căuta la noi. Îi ajunge o bluză modestă și o servietă din foaie de cort, un costum de activist pe țărîm obștesc. Brunhilde citește un text scurt: cam 12 pagini bătute la mașină.

Abia deschise Verter gura-i trandafirică ca s-o imite pe Brunhilde, cînd maestrul Mazucicio și făcu un pas înainte.

— Wieviel? — întrebă el. — Cîte pagini?

— Douăsprezece de mașină — răspunde candid unchiul Murzilka

— Aber, — se bilbiu dresorul — ich sterbe. Mor. Este totuși cîine! Cum să vă explic, hund! Cum o să citească douăsprezece pagini de mașină? Am să reclam!

— Da' asta ce-o mai fi? Un fel de autocritică, sau ce? — întrebă zîmbind președintele. Vedeți, abia acum vă puteți da seama cîtă dreptate am avut cînd spuneam că javra trebuie plesnită peste labe, și încă bine!

— Bruder — i se adresă rugător Mazucicio — este încă un hund tîndr. Nu le știe încă pe toate! E plină de bunăvoință, dar ceea ce-i cereți este peste puterile ei.

— N-avem timp, n-avem timp de așa ceva — mormăi președintele. O să ne descurcăm și fără cățel. Un număr mai pușin, ce-o să fie! Volens — nolens, mă lipsesc de voi.

De data asta se schimbă la față neînfricatul dresor. O strigă pe Brunhilde și părăsi circul gesticulînd și bombănînd: „Este totuși un hund. Nu poate face totul dintr-odată”.

De atunci cățelului vorbitor i s-a pierdut urma. Unii susțin că și-a pierdut talentul, oă s-a dezvățat să mai spună „unser”, „bruder” și „aber”, că s-a transformat într-o javră obișnuită de curle care răspunde la numele de Polkan.

Aștia sînt scepticii.

Alții, dimpotrivă, afirmă că, după ultimele informații, Brunhilde e perfect sănătoasă, că continuă să dea reprezentații și că se bucură de mare succes. Ba, — adaugă ei, — în afară de vechile cuvinte a mai învățat și altele noi. Desigur asta nu face cît douăsprezece pagini de mașină, dar în seamă totuși ceva.

în romînește de G. Băncilă

Am avut și eu, bineînțeles, destul prieteni, care mi-au dat un sac de recomandări pentru fiecare punct al călătoriei. Unii îmi spuneau, parcă mi-ar fi împărtășit un secret descoperit și deținut numai de ei: — A, la Leningrad să-ți spun eu ce să vezi. Nu te lua după cine știe ce ghid! Mai întâi trebuie să vezi Ermitajul. Auzi? Neapărat trebuie să-l vezi!

Alții mi-au recomandat să mă plimb pe Nevski Prospekt, și o sumedenie de asemenea confidențe. Pot spune, deci, că eram serios înarmat când am pășit în orașul la care mă gândisem cu jind ani în șir. Am pășit — este un fel de a spune. L-am văzut mai întâi din depărtare, sclipind ca o fantastică vitrină de bijutier, de la 2.000 de metri înălțime. Era noapte, dar, din înălțimea avionului care ne aducea de la Kiev, ne obișnuisem cu stingerea treptată a zilei, încât ni se părea că înserază doar. Abia când am coborât ne-am dat seama că era trecut de 10 noaptea. Era în august, dar cerul mai păstra o urmă, sau așa ni se părea nouă, din splendoarea celebrelor nopți albe. Până am ajuns de la aerodrom la hotel, până ne-am instalat în camere, venise miezul nopții. Poți însă dormi când ești pentru prima oară în viață la Leningrad? Poți dormi când ești găzduit în hotelul Astoria, despre care ai citit de atâtea ori?

Am deschis fereastra și-am privit piața ce se întindea voluptoasă, în fața noastră. Lume, multă lume, îndreptându-se parcă undeva. Cine a studiat viața străzii — și eu am făcut-o de câte ori am avut ocazia — știe imediat dacă o mulțime a ieșit de la teatru sau de la cinema (nu-i același lucru), se plimbă din obișnuință sau cu o anumită ocazie. Oamenii pe care-i vedeam păreau că se îndreaptă spre un spectacol, deși ora contrazicea o altă presupunere.

Am coborât și noi, un mic grup, amestecându-ne în mulțime. Și, deodată, n-am mai simțit pe frunte aerul cald al zidurilor și asfaltului. O briză

ușoară ne-a răcorit. Ajunsesem pe malul Nevei. Ici și colo scîncea câte un acordeon. Cheiul era împințit de oameni. Era oare vreo sărbătoare marină? O, naivitate, cum ne dam ghies unul altuia să întrebăm ce se petrece. N-am întrebat, simțeam că am fi fost ridicoli. Dar, cu încetul, ne-am lămurit. Lumea aștepta ora 2.

Podurile de peste Neva

Când am petrecut întia noapte cu lectura jalnicelor întâmplări ale lui Oblomov, cu ani în urmă, ridicarea podurilor de pe Neva mi-a apărut ca un fenomen implacabil al naturii. Urmăream cu sufletul la gură știrile despre apropiata lor ridicare sau lăsare, deși știam bine că eroul dorea, în fundul sufletului, exact contrariul celor gândite sau spuse la suprafața zilelor lui pierdute în moleșala divanului. Am întâlnit podurile acestea și în alte lecturi. Știu bine ce înseamnă întreruperea navigației, de la semnalele primelor sloiuri care coboară liniștite, prin mijlocul apei, până la salvele maiestuoase ale ruperii gheții, primăvara. Dar nu m-am gândit niciodată că voi sta pe cheiul Nevei, așteptând ora 2 noaptea, pentru a vedea ridicarea podurilor. Acesta era spectacolul pe care îl așteptam, în mijlocul altor prieteni necunoscuți.

Ne obișnuisem cu întunericul, de altfel destul de slab, și vedeam până departe. Când a țîșnit lumina unui reflector, ne-a supărat. Reflectorul își făcea, însă, datoria, semnalizînd. A sunat o sirenă și lumea s-a înghesuit pe mal. Și noi, bineînțeles. Eram aproape de unul din poduri. Celelalte se zăreau, ca niște spinări uriașe, înșirate de-a latul fluvului. Și, deodată, ca fălcile unui animal ciudat, podul a început să se desceșteze, din mijloc. Inceț, parcă ar fi căscat de oboseală, spre cer. Cel mai mult m-a mirat tăcerea. Când un asemenea monstru se desfăcea din încheieturi, când vezi colosul peste care treceau, până mai adineauri, sute

și mii de mașini, camioane, autobuse, potop de oameni, te-ai aștepta să-l auzi măcar gemind. Un uriaș urlînd este ceva firesc, tăcînd e halucinant. Și toți acești uriași de beton și oțel se desfăceau, ridicîndu-se mai mult către boltă, în cea mai deplină tăcere. Poate din această cauză au început sirenele să sune din nou. Apoi, ca într-o defilare de basm, au pornit să alunece prin fața noastră vasele care așteptaseră, nerăbdătoare și hornurile treceau, tremurînd ștregărește, prin deschizăturile podurilor care se dăduseră, cavalereste, la o parte. Erau vase de tot soiul. Era și o escadră norvegiană, venită în vizită. Bătrînul și gloriosul oraș le primea cu inima deschisă. Iar noi, amețiți de simplitatea și măreția priveliștii, ne promiteam că în fiecare noap-

te, cît vom rămîne în Leningrad vom fi la ora 2 aici, răspunzînd salutului pe care ni-l făceau podurile, ridicîndu-se.

In vizită la Pușkin

M-am încăpăținat să nu cer nimănui vreo deslușire, și am pornit după capul meu. Am rătăcit puțin, am parcurs de vreo trei ori aceleași străzi, dar pînă la urmă am nimerit. Voiam să văd casa lui Pușkin. Am intrat în urma unui mic grup și, nebăgat în seamă în forfoia vizitatorilor, am început să cercetez camerele, pe rînd. Nu era primul muzeu pe care-l vedeam. N-a fost nici ultimul. Și, ca toate casele-muzeu pe care le văzusem sau le-am văzut după aceea, era plin de vizitatori. Tineri, mai ales tineri, în grupuri, câte doi, băiat și fată, sau de unul singur, oamenii sovietici umplu, muzeele, din primul minut al deschiderii. De cele mai multe ori, îndrumătorii dau explicații. Acum, nimerisem într-o zi mai fericită, cînd nimeni nu vorbea. Cînd cineva tușea, ceilalți întorceau capul, muștrător.

De aceea am tresărit, speriat, cînd, lingă mine, cineva a vorbit, adresîndu-mi-se.

— Sînteți străin?

Atîta rusă știam și eu, și am răspuns afirmativ.

— Il cunoașteți pe Pușkin?

Am răspuns ceva care însemna un fel de afirmație.

Îmi vorbea o femeie, între două vîrste, cu ochi pătrunzători.

— Veniți, veniți încoace!

M-a tras într-o cameră alăturată. O bibliotecă, un divan de piele, un birou.

— Uite, aici, pe divanul acesta l-au întins după ce s-a întors de la duelul fatal...

Vorbea repede, eu înțelegeam numai trei din zece cuvinte, și totuși înțelegeam totul. Deodată, camera s-a însuflețit. Femeia avea un tremur în glas. Părea că Alexandru Sergheevici fusese întins pe divan acum, cu cîteva zile înainte. Vedeam urmele de noroi ale pașilor, pe

covor. Nu eram în muzeul Pușkin, ci în casa lui Pușkin. Femeia nu-mi vorbea despre un capitol de istorie literară, ci despre groaznică întâmplare a unui cunoscut, un bun prieten, care ieri, nu mai departe, fusese victima unui aranjament mirșav. Pe un birou era un medalion în care se răsuceau cîteva șuvițe din părul poetului. Cînd mi le-a arătat, m-a fulgerat ideea că poate chiar femeia aceea tăia bucla omului admirat. Nici nu mi-am dat seama cînd am început să întreb, să mi se răspundă. Citeam scrisoarea batjocoritoare care slîrnise drama. Îi luam în mîna până, caldă încă, parcă. Citeam biletele scrise de prieteni și afișate pe ușă, în stradă. Telegrafice și triste buletine medicale, caligrafiate în grabă, prin care nenumărații prieteni ai poetului erau înștiințați asupra apropierii sfîrșitului.

Poetul însă, era viu, atît de viu încît — nu este un paradox ceea ce spun — moartea lui ne sîșia inimile, ca în timpul plății aici, în fața noastră.

Așa am umblat cameră după cameră. Cînd însoțitoarea mea a tăcut, am observat, abia atunci, că eram numai noi doi, în toată casa. Ora de închidere trecuse de mult, dar îngrijitorii nu ne deranjaseră. Eram, doar, un străin. Un prieten.

Cînd am ieșit, fără să vreau, am întors capul. M-am mirat că pe ușă nu era afișată o coală, caligrafiată în grabă, unul din acele buletine de neuitat pe care le văzusem înăuntru.

Cum să-ți mulțumesc, necunoscuta mea prietenă? Cum să vă mulțumesc, prieteni care ați ținut deschis muzeul pentru mine? Mă voi pleca din nou asupra paginilor în care bate inima poezilor voștri, poezilor mei, și mă voi strădui, mai mult decît pînă acum, să-i fac să cuvinte și în romînește. Și dacă voi reuși, cu o singură pagină, voi fi fericit, cum am fost în minunatul vostru oraș.

Mihu Dragomir

Un oaspete de onoare

Cu prilejul concursului internațional „Ceaikovski” a sosit la Moscova regina Elisabetha a Belgiei.
In clișeu: înaltul oaspete în vizită la K. E. Vorosilov, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S.

G

recia de astăzi m-a ajutat să înțeleg mai adânc, mai deplin, zimbetul de ușoară mirare al Persefonei, tragediile lui Eschil, toată comoara spirituală pe care ne-a lăsat-o vechea Elladă. M-am întâlnit cu oameni, am stat de vorbă cu ei și m-am gândit mult la istoria atât de veche a umanității. Dacă oamenii vii te ajută să înțelegi pietrele bătrâne peste care s-au scurs veacurile, cultura antică, la rândul ei, îți îngăduie să descifrezi sensul zilelor noastre. Nu suspin după paradisul pierdut, nu-i învidiez pe contemporanii lui Phidias, eu sint credincios secolului nostru, dar învăț de la trecut, fiindcă numai privind înapoi poți deluși drumul sinuos al viitorului.

Secolul al XIX-lea murea. În Transvaal era în toi războiul dintre buri și englezi. Wilhelm al II-lea insista pe lângă marile puteri să trimită în China armate pentru înăbușirea răscolului. Se vorbea despre „primejdia galbenă”. Se mai vorbea și de afacerea Dreyfus. Cel mai recent și important eveniment literar era „Invierea” lui Tolstoi. Cehov scria: „Va trece vremea, noi vom dispărea, vom fi dați uitării, vor fi uitate chipurile noastre, glasurile noastre, nu se va mai ști cîți am fost, dar suferințele noastre se vor transforma în bucurie pentru cei care vor veni după noi, fericirea și pacea se vor instăpini pe pământ...”

În văzduh zburau încă liniștite păsările: aviația abea se năște. Hitler avea abea unsprezece ani. Nu existau încă futuriști, cibernetici, nu se știa nimic despre dezagregarea atomului. Părea că automobilul tocmai inventat, care aducea izbitor cu vechile cupeuri și pufca îngrozitor, înainta vijelios pe drumul larg al progresului.

Ilya Ehrenburg

INSULA CRETA

Incursiune arheologică

În acest ultim an al secolului trecut, venerabilul arheolog quinquaagenar sir Arthur Evans, care făcea săpături în Creta, a dat peste ruinele palatului din Cnosos. Se spune că de bucurie arheologul a început să danseze. În jurul oamenilor făceau pronosticuri asupra secolului cel nou, al XX-lea, încercând să ghicească ce va aduce el, dar Evans nu-i asculta — specialitatea lui era trecut. Descoperirea unei civilizații necunoscute este un eveniment mare și înțeleg perfect cum, cu toată căldura cretană, Evans a putut să danseze.

Eu nu sint arheolog și n-am fost în Grecia ca să cercetez ruinele. Mă interesea mișcarea pentru pace din țara aceasta. Am stat de vorbă cu oameni politici, cu deputați, scriitori, studenți, muncitori. Discuțiile noastre au gravitat în jurul bombeii cu hidrogen, a experimentelor cu strontiu-90. Sigur, în timpul liber vizitam bisericile vechi, statuile, monumentele istorice. Omul a părăsit profesia de legată de artă nu se poate dezvăra de astfel de slăbiciuni. Atunci de ce am stat la Cnosos ca încremenit sub soarele fierbinte, în mijlocul grămezii uriașe de pietre? Doar nu se mai poate vorbi acolo de artă — tot ce s-a găsit a fost transportat la muzeul din Heracleion. Evans a întârît clădirea cu coloane noi de beton pe

care le-a vopsit într-o insuportabilă culoare roșie. În locul frescelor, duse la muzeu, a lăsat niște copii îngrozitoare, de parcă ar fi vrut să arunce o provocare simțului estetic al pelerinilor posterității. De altfel peisajul inconjurător e și el absolut inexpressiv; nimic care să aducă aminte de Delfi, de Acropole, de Micena; palatul se află într-o vale, printre dealuri acoperite cu vii rare. Firește că înainte de a pleca la Cnosos am vizitat muzeul din Heracleion și știam ce au ascuns cîndva aceste pietre. Imaginația a venit apoi în sprijinul ochilor. E drept că n-am început să dansez — nu descoperisem nimic și nici n-aveam de ce să mă bucur. Palatul din Cnosos nu m-a încântat și nici nu m-a dezamăgit; nu-i Acropole și iese din sfera unei discuții despre artă. Există se vede, în afară de o vechime juridică, și o vechime care îngheață simțurile. Și totuși n-am privit cu indiferență ruinele palatului: am fost uluit.

Reprezentările mele despre cultura trecutului foarte depărtat erau legate de patosul grandiosului — piramide, afineși, sculpturi monumentale. Știam că egiptenii, fenicienii, asirienii s-au inspirat din astrologie, din credințele lor sumbre. Evans a descoperit cultura Cretei antice, care a înflorit în secolele XXII-XIV înaintea erei noastre. Cultura aceasta nu uimește prin măreția ei, nu revelează o nouă familie de zei. Cretanii antici erau oameni care prețuiau frumusețea și confortul, iubeau natura, nu închideau femeile în gine-

ria lui de camere, săli, coridoare întortochiate, cămări. Minos s-a însurat cu Pasife, mama Minotaurului, cel care a omorît toți băieții și fetele Atenei. Teseu a hotărît să-l ucidă pe Minotaur. Fiica lui Minos Ariadna, i-a dat lui Teseu un ghem de lină ca să nu se rătăcească în labirintul palatului din Cnosos. Teseu a răpit-o pe Ariadna dar a părăsit-o curînd și s-a însurat cu cea de a doua fiică a lui Minos — Fedra. Se știe că Fedra s-a îndrăgostit nebunește de fiul ei vitreg, dar neputînd să-i câștige iubirea s-a sinucis. După cum se vede, viața de familie a lui Minos, a fost destul de furtunoasă. Totuși regele Cretei nu s-a lăsat copleșit de viciul care-l înconjură. Dimpotrivă, a devenit un legiuitor sever. Grecii antici erau convinși că după moartea Minos a fost primit în împărăția subpământeană, unde împreună cu doi colegi îi judecă pe morți. De la acest Minos, vine epitetul „minoic”, cu care este definită cultura Cretei antice.

Împrejurările în care s-a născut această cultură nu ne sint cunoscute și nici măcar nu se pot face presupuneri în această privință. Data dispariției ei variază după diverșii arheologi. În anul 1750 înaintea erei noastre, palatul din Cnosos a fost distrus. De cine sau de ce? — se întreabă unii pe alții arheologii. De un cutremur? De năvălirea aheilor sălbateci? După o jumătate de veac a fost construit alt palat, iar între secolele XVIII și XIV statul minoic a cunoscut o mare înflorire. La sfîrșitul secolului al XIV-lea s-a produs ca-

centri sau haremuri, nu se indeletniceau cu meșteșugul armelor. Orașele lor nu erau întărite. Se vede că îi interesa mai mult o bună canalizare decît geneza cosmologică. Pentru definirea culturii lor epitetul cel mai nepotrivit ar fi „primitiv”; ea e rafinată, subtilă.

Dar nu putem cunoaște întreaga cultură a Cretei antice. Nu toate tăblițele cu inscripții au fost descifrate. Nu există o istorie, niciăieri n-a fost descrisă orînduirea socială, nu există date precise despre religie. Totul trebuie dedus din descoperirile arheologilor — din arhitectura palatelor sau a orașelor, din fresce, vase, detalii miniaturale. Supozițiile au un cîmp larg de desfășurare. Nici măcar denumirea epocii nu-i fixată: unii îi spun „veche cretană”, alții „egeică” și în sfîrșit alții „cretanomică” și „minoică”. Epitetul „minoică” este cel mai frecvent, el vine de la Minos, legendarul rege al Cretei.

Vechii greci care au moștenit cîte ceva din cultura cretanilor, au creat mitul lui Minos, unul dintre cele mai poetice și mai enigmatice mituri. Minos a fost fiul lui Zeus și al frumoasei feniciene Europa, pe care Zeus a răpit-o luînd chip de taur. Minos a locuit în labirint — așa își închipuiau grecii străvechii palat din Cnosos, cu puzde-

tastrofa. Orașele și palatele au fost rase de pe fața pămîntului. Evans socotește că a fost o dublă pricină: o răscolă internă și un cutremur. Francuzul Glotz crede că aheii au distrus statul lui Minos. Istoricul grec Marinatos afirmă că pricina catastrofei ar fi fost o erupție vulcanică. În fine, presupuneri sint multe. Intr-un fel sau altul, statul lui Minos a dispărut.

E greu să reconstituim viața cretanilor din vremurile acelea străvechi. După cîte se mai pot vedea, între traiul primitiv al țărănilor și gusturile rafinate ale orașenilor bogați era o prăpastie. Palatul din Cnosos era mult mai confortabil decît palatele din Versailles și Gateina. Atît palatul cît și întreg orașul erau împinșite de conducte de apă și canalizare. Temple nu erau. Locuitorii păstrau vinul, untdelemnul de măsline și grîul în vase minunate. Cretanii aveau o flotă respectabilă de corăbii mari cu pinze; ei făceau negoț cu Egiptul, Cirenaica, Ciprul și Fenicia.

Cretranii aveau o scriere proprie: multe texte au rămas pînă acum nedescifrate. Semnele reprezentau silabe sau chiar litere. Drumuri minunate pavate duceau spre capitală. Casele în formă cubică aveau două etaje, unele chiar trei, cu acoperișuri-terase vaste și plate.

ITINERAR

În palatul din Cnosos s-a păstrat o număr de baie și toaleta reginei; ele ar satisface chiar cerințele moderne de confort. Femeile jucau un rol important în viața publică. Arta cretanilor uimește; ea se înrudește cu aceea a Japoniei antice. Pe artiști îi pasiona pictura decorativă; temele favorite erau animalele, păsările, peștii și florile. Sculptura nu era cunoscută, în schimb era foarte mult practică așa numita „artă mică”: statuete de fildeș, bronz, faianță, ceramică, incrustații, miniaturi. Despre oamenii din trecutul foarte depărtat se crede de obicei că aveau o premanență teamă de zei, că erau obsedați de sentimentul tragismului, că erau hăituiți și în același timp războinici. Dar supușii legendarului rege Minos, dacă ar fi să dăm crezare mărturiilor artei, știau să trăiască cum le dorea inima. Le plăceau luptele cu taurii și teatrul. Poate că au avut chiar și o Carmen a lor. Femeile erau cochetă, rochiile lor au anticipat moda europeană de la sfîrșitul secolului al XIX-lea. Pictorii aveau un puternic simț al culorii, îi pasiona mișcarea, ritmul.

Sau păstrat intacte miniaturi care trebuie privite cu lupa. Cultura minoică și poporul care a creat-o au dispărut de mult. Dar după 35 de secole, arheologii au descoperit frescele și europenii au constatat, uluiți, cît de actuală e... o doamnă de onoare amintește de modelele lui Toulouse-Lautrec, muzeele au botezat-o „Pariziana”; o statuie care înfățișează o femeie a fost numită „Bajadera”.

Nu m-am îndrăgostit de arta minoică; ea mi-e străină, dar m-a uluit perfecțiunea pe care a atins-o. Se pare că pînă la noi, a ajuns numai amurgul prelungit al unei zile necunoscute.

Dar ceea ce a urmat este și mai uimitor. Cultura minoică i-a învățat multe pe aheii, socotiți vinovați de dispariția ei. La Micena s-au găsit multe urme care mărturisesc influența cretană. În casa unui negustor s-a aflat chiar o tăbliță cu semne minoice; se crede că ar fi niște socoteli sau un indicator de prețuri. Aheii au învățat de la cretanii navigația și agricultura. Dar spre deosebire de locuitorii din Cnosos, aheii erau războinici. Micena era o cetate, zidurile ei ciclopice s-au păstrat pînă azi. În subterane s-au găsit tot felul de trofee, dintre care multe au fost lucrări de meșterii minoici. Devenind miceneană, cultura minoică s-a asprit, și-a pierdut finețea, dar în schimb și-a păstrat continuitatea. Apoi a urmat o nouă catastrofă, pricinuită de venirea doriienilor. Aheii avuseseră timp să se împărțeau din cultura minoică. Doriienii știau numai să lupte și să distrugă. Grecii s-au dezvățat să scrie. Arta a dispărut. Nimeni nu se mai interesea de petalele de crin sau de salturile acrobaților. Noaptea a fost îndelungată — trei sau patru secole. Ahea în secolul al VIII-lea a luat naștere arta arhaică.

Departa de mine gîndul de a nega progresul, dar mi se pare că e nepotrivit să asemuiști cultura omenirii cu un riu larg, liniștit, constant; nu, rîul acesta se revărsă sau seacă sau dispărea pentru multă vreme undeva, sub pămînt; și oamenii încep să „descopere iar America”, să inventeze iar scrisul, să dezlege taine de mult dezlegate, să picteze avînd revelația culorii. Istoria nu se repetă, dar drumurile ei sint mai întortochiate, mai încurcate decît labirintul din Cnosos.

De cele mai multe ori încercăm să descifrăm viitorul și mult mai rar ne amintim de trecut. Și așa e bine, așa trebuie să facem. Și totuși uneori este necesar să privești înapoi, la ceea ce a fost; în urmă-ne sint veacuri, nu veacuri, milenii...

...Seara, pe malul mării prea albastre, primarul Heracleionului discuta cu mine ultimele evenimente. Mi-a spus că recent, municipalitatea sa a condamnat bomba atomică. Și într-adevăr, unde să fie ea condamnată dacă nu aici, alături de ruinele palatului din Cnosos!... Îl ascultam pe primar și în minte îmi răsăreau miniaturile minoice. Orice s-ar spune, e bine ca în anul 1957 să te întâlnești cu anul 1957 dinaintea eiei noastre.

AR

dsial

A 30-a Expoziție universală se va deschide la Bruxelles la 17 aprilie. Este vorba de un eveniment care a stîrnit de pe acum un mare ecou nu numai din cauza mulțimii statelor participante, a zecilor de milioane de vizitatori care s-au anunțat, sau a faptului că va constitui o strălucită cristalizare a ultimelor realizări ale științei și tehnicii. Această expoziție, pusă sub semnul universalității geniului uman, răspunde acelei aspirații spre colaborare și coexistență pașnică pe care și-au manifestat-o atât de insistent toate popoarele lumii.

De la prima expoziție universală de la Londra, și pînă la această expoziție a coexistenței au trecut nu mai puțin de 107 ani. Fără război și urmările lui, centenarul ar fi fost comemorat în 1951. Cu mai bine de 100 de ani în urmă, la Londra, străbunicii noștri au fost emoționați de faimosul „Crystal Palace”, prima clădire de oțel și sticlă. 38 de ani după aceea, expoziția de la Paris a făcut din „Turnul Eiffel” simbolul progresului tehnic. În anul dezlănțuirii celui de al doilea război mondial, a 29-a expoziție universală de la New York era simbolizată de „glob și piramidă”. Era dat Franței să inaugureze expoziția erei atomice. Dar Franța nu a putut face față imenselor cheltuieli legate de un asemenea eveniment. O țară mică, dar neangrenată în dezastrele unor războaie coloniale și care avea pe deasupra experiența altor 9 expoziții universale organizate în capitala ei, Belgia, s-a oferit să adăpostească a 30-a expoziție universală.

Pregătiri urbanistice

Între 17 aprilie și 19 octombrie vor trece zilnic prin expoziție aproximativ 200.000, iar în zilele de vîrf chiar cîte 700.000 vizitatori. Aceasta înseamnă că Bruxelles va trebui să facă față în șase luni la aproximativ 50 de milioane de oaspeți.

Capitala Belgiei este desigur un oraș mare și modern. Dar datele ei urbanistice nu mai corespundeau unui aflus de vizitatori de proporțiile celui anunțat. Se impuneau lucrări mari și rapide. Transformat în întregime într-un vast șantier, Bruxelles și-a complicat de aproape un an de zile fizionomia. Elevatoarele și compresoarele, schelele și escavatoarele, palisadele sau generatoarele urmăreau să rezolve problema circulației. Dar nu se viza numai viitorul imediat. Transformările urbanistice n-au fost concepute numai ca soluții de moment, ci sînt menite să constituie o „rezervă” și pentru orașul viitorului.

Nu toate soluțiile urbanistice la care s-a recurs sînt, bineînțeles, originale. Dar unele sînt noi și constituie pentru prima dată transpunerea în realitatea cotidiană a unui mare oraș a unor probleme rezolvate pînă acum numai pe machetele urbanistilor.

Pe lîngă aceste pregătiri strict urbanistice, s-a dat mare atenție mijloacelor propriu zise de deplasare eficiente a afluenței vizitatorilor.

Astfel, în afara amplificării traficului aerian între Bruxelles și capitalele europene sau transatlantice (pînă și cursa Bruxelles-New York va deveni zilnică) un serviciu de elicoptere va lega cotidian și uneori chiar de mai multe ori pe zi orașul expoziției de principalele orașe situate pe o rază de 300 km.

În partea nordică a expoziției, un spațiu imens va pune la dispoziție loc pentru parcare a cel puțin 30.000 de automobile.

În interiorul expoziției propriu-zise, 20 de trenuri automobile vor parcurge sectoare de cîte 4 km cu o viteză orară de 20 km. Pentru cei care vor dori să admire aerian expoziția, 3.600 nacele suspendate după sistemul telefericelor, pe 4 linii, care se încrucișează și care pornesc de la patru porți ale expoziției, vor avea o capacitate de

transport de 7.000 vizitatori pe oră.

Pe o suprafață de 200 hectare, adică o treime din întinderea capitalei belgiene, în regiunea nordică a șoselei care duce spre Anvers, pe locul a două mari parcuri, Heysel și Laeken, s-au construit pavilioanele a aproape 50 state și a opt organizații internaționale.

Întrînd pe „Poarta marilor palate”, drumul de acces pe teritoriul expoziției propriu zise, vizitatorul luat în primire de una din sutele de interprete poliglote, va plăti o taxă de intrare de 30 franci și se va îndrepta spre „Palatul Ospitalității”, unde se va putea odihni scurt timp într-o cameră separată, se va putea spăla și lua o gustare. Va trece apoi peste drum, la „Palatul nr. 11”, o uriașă clădire lungă de 450 m și lată de 58 m, construită în întregime din aluminiu și sticlă. Se va opri apoi probabil la unele din cele șapte pavilioane rămase de la Expoziția din 1935, renovate în cadrul preocupărilor actuale.

Ceva mai departe, va da de Palatul Artelor, Palatul Științei sau Palatul recepțiilor, clădiri care reprezintă chintesența ultimei expresii a arhitecturii și construcțiilor. Palatul Științei sintetizează dorința de a prezenta toată scara ultimelor descoperiri științifice. Purtînd devisa „De la electron la ființa vie”, este împărțit în 4 secții: Atomul (fizica atomică), Molecula (chimia), Cristalul (fizica solidelor) și Celula vie (biologia). Nici una

ceasta să fie perpendiculară pe sol. La fiecare din cele 8 colțuri ale cubului și la întretăierea celor două diagonale se află cîte o sferă cu diametrul de 18 m. Cele 9 sfere, corespunzînd celor 9 atomi, sînt legate între ele prin țevi lungi de cîte 30 m și cu diametrul de 3,30 m. Țevile acestea sînt în fond niște largi coridoare, în interiorul cărora ascensoare rapide, circulînd în ambele sensuri, vor permite accesul vizitatorilor la 6 sfere. Cinci din aceste sfere vor înfățișa ultimele realizări științifice în folosirea energiei nucleare pentru scopuri pașnice.

De jos, sferile vor părea, din cauza aliajului argintiu scilpitor cu care sînt suflate, niște mici sori; noaptea însă, un ingenios joc de lumini al unor reflectoare mobile vor crea iluzia a nouă puncte luminoase care se rotesc rapid în jurul fiecărei sfere, ca electronii pe orbitele din jurul nucleului atomului.

Pavilioanele și palatele, construcțiile și realizările tehnice oferă fără îndolală o mare diversitate, în funcție de tradițiile naționale. Ele constituie pe de altă parte, o adevărată competiție, o întrecere în sensul optim al cuvîntului, între realizările la care au ajuns țările respective.

Dar, în afara explicabilelor deosebiri, expresie a posibilităților de coexistență și de armonizare reciprocă, este semnificativ faptul că, de pildă, atât U.R.S.S. cît și Statele Unite, Franța și Japonia, utilizează pentru

pedică, de 150 pe 72 m și cu înălțimea de 22 m., el este în întregime prefabricat din oțel, aluminiu și sticlă.

Pavilionul sovietic va fi consacrat ultimelor realizări ale științei și tehnicii. În știință ca și în industrie, în agricultură și urbanistică, în literatură și artă, vizitatorii vor putea cunoaște progresele uluitoare realizate de U.R.S.S. Modelele primilor sateliți sovietici în mărime naturală, machetele centralei electro-atomice și ale spărgătorului degheață „Lenin”, avionul de pasageri cu reacție „TU-104” sau cutterul ultrarapid cu aripi, mașini unelte uriașe sau ultimele și cele mai complicate mașini electronice și cibernetice sau ultimele tipuri ale automobilelor sovietice vor da o imagine de ansamblu a stadiului tehnicii sovietice.

În afara exponatelor din cadrul Palatului Științei și Atomium, pavilionul sovietic va prezenta rezultatele cercetărilor savanților sovietici în sinteza cristalelor, aplicațiile semiconductorilor, fizica particulelor cu energii înalte, electroscopia nucleară, studierea razelor cosmice etc.

Colective artistice celebre (Bolșoi Teatr, ansamblul de dansuri Meiseev, corul Sveșnikov, cirul din Moscova) vor da reprezentații nu numai în cadrul sălii special afectate ale pavilionului sovietic ci și în cadrul palatului „Auditorium”.

Alături de pavilionul sovietic, în aceeași parte răsăriteană a secției străine, se află pavilioanele Statelor Unite și Franței. Ambele reprezintă, din punct de vedere arhitectonic, realizări impunătoare. Pavilionul american constituie, de pildă, cea mai mare clădire circulară din lume fără coloane de sprijin în interior (diametrul de 104 m), cu acoperișul conceput ca spițele unei roți de bicicletă. Pavilionul francez prezintă un vast hall de 12.000 m.p., al cărui acoperiș pare o pînză de păianjen țesută din cabluri de oțel și umplută cu material plastic. Pavilionul „Geniului civil” belgian prezintă o săgeată ancorată pe pămînt la una din capete și lansată oblic în spațiu la o înălțime și pe o lungime care înzează o șaradă matematică. Se pare însă că gazdele au pus accentul atît pe aspectul folcloric cît și pe aspectul „1900”: clădiri belgiene din cele mai vechi și pitorești ale țării au fost reconstruite pe terenul expoziției, iar „Belgia 1900” trebuie să dea o imagine pe jumătate amuzantă, pe jumătate duioasă, a începutului de secol.

Pavilionul Cehoslovaciei este unul din cele mai mari, construit din sticlă și oțel. Compus din trei cuburi principale, fiecare cu latura de 18 m, uniți prin holuri de legătură, el este acoperit cu panouri de sticlă cu incrustații mozaicate, care îl fac să lucrească la lumina soarelui sau electrică. Temele principale ale exponatelor vor fi „Munca”, „Odihna” și „Cultura”.

Restul pavilioanelor, din partea apuseană a expoziției, sînt mai mici și arhitectura lor este originală, mergînd pe o linie îndrăznească chiar atunci cînd reprezintă instituții tradiționale.

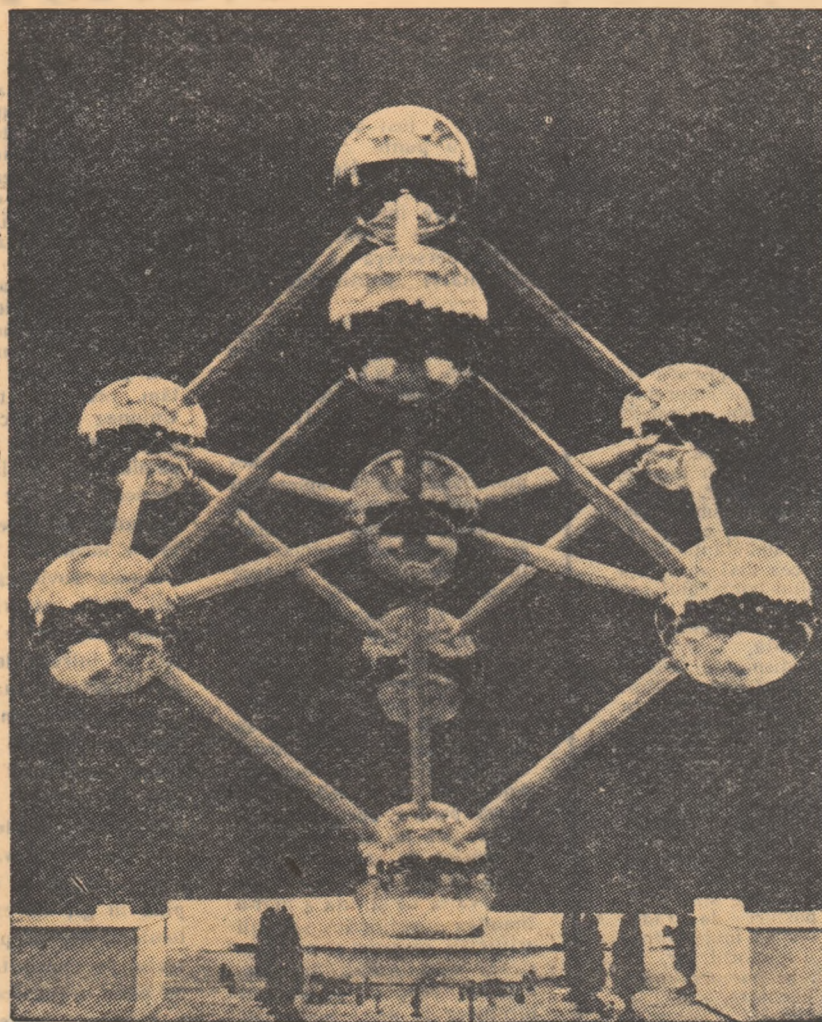
O parte importantă a timpului expoziției va fi consacrată manifestărilor culturale, congreselor de specialitate și întîlnirilor unor importante personalități ale vieții politice, economice și intelectuale contemporane.

Este interesant de semnalat că, în cadrul expoziției, una sau mai multe zile vor fi consacrate fiecărei țări (Uniunii Sovietice în august, Statelor Unite, Marii Britanii, Franței și Cehoslovaciei în iulie, etc.). În aceste zile, atît în pavilionul respectiv, la „Auditorium” sau Palatul recepțiilor, precum și în teatrele și cinematografele bruxelleze, în grădiniile și parcurile orașelor belgiene vor rula filme, vor juca echipe teatrale și vor cînta orchestre ale țărilor respective.

„Toți să fie prezentați tuturor” iată lozincă acestor zile naționale și nu se poate îndestul pune în lumină judecătoria hotărîrii care a stat la baza înființării lor. Este nelindos că ele vor contribui covîrșitor la o mai bună cunoaștere și deci la o apropiere reciprocă între popoare.

Dacă mai adăugăm că aproximativ 108 congrese și conferințe internaționale sînt anunțate pentru cele șase luni ale expoziției bruxelleze, ne putem da seama că a 30-a ediție a manifestărilor de acest gen constituie o impresionantă invitație la conclucrare între toate popoarele lumii, fără deosebire de structura lor social-politică.

M. Roșca

Atomium-ul

din secții nu prezintă realizările pe țări și nici aplicațiile practice, lucrurile vor putea fi admirate în pavilioanele naționale, ci numai stadiul atins azi pe plan strict teoretic.

Palatul Artelor va adăposti o expoziție care va trece în revistă întreaga istorie a artelor plastice și va înfățișa, pe națiuni expozițiile artei contemporane. În dreapta lui, palatul „Auditorium”, cu săli de teatru, de cinema și de concert, fiecare de cîteva mii de locuri va prilejui mari festivaluri ale artei dramatice, filmului și muzicii contemporane.

Atomium

Fără să fie „clou”-ul expoziției, „Atomium”-ul va fi în tot cazul simbolul ei, semnul ei distinctiv peste decenii, așa cum a rămas Turnul Eiffel pentru expoziția de la Paris din 1889.

Vreți să știți ce este „Atomium”-ul? Închipuți-vă o moleculă de fier mărită de 150 miliarde de ori. Pe teren, această cifră astronomică se traduce printr-un imens cub greu de 2.000 tone, cu o diagonală de 110 m., orientat în așa fel ca a-

prima dată așa zisele „acoperișuri suspendate” în stil grandios. E vorba de acoperiminte ușoare, de mare suprafață, susținute pe un mic număr de puncte de sprijin. Iar zidurile, pilonii de beton și fațadele nu „susțin” ci constituie numai „separații”. Un al doilea element comun este utilizarea covîrșitoare a materialelor noi: masele plastice, aluminiul, sticla. În sfîrșit, elementele prefabricate vor fi preponderante, întrucît o bună parte din pavilioane sînt destinate a fi reconstruite în țările respective.

Din acest punct de vedere, „Bruxelles 1958” marchează fără îndoială începutul unei noi ere în arhitectură și construcții. Se poate spune că însuși stilul arhitectural viitor va fi influențat de rezultatele vastului cîmp de experiență al expoziției.

Pavilionul sovietic

Realizat de o firmă belgiană după proiectul unui grup de arhitecți și ingineri sovietici (Borețki, Abramov, Dubov, Polianski, Rașkevici și Vasiliava), pavilionul sovietic este una din cele mai îndrăznețe și interesante construcții. Avînd forma paralelipi-

Continentul U. R. S. S.

AVIND APROAPE 2 milioane de kilowați, faimoasa hidrocentrală Grand-Coolie din S.U.A. a deținut ani la rând înfruntarea în lume, până anul trecut, când a fost întrecută cu 125.000 kW de hidrocentrala de la Kuibșev. În viitorul câțiva ani, cursa mondială a centralelor electrice își va urma cursul tot mai vertiginos, însă numai pe teritoriul sovietic. Peste puțină vreme, pe locul întâi se va afla hidrocentrala de la Bratsk (3,6 milioane kW), curind recordul va trece la Krasnoiarsk (4 milioane kW), apoi la Eniseisk (5 milioane kW)...

NEMARGINITA și fabulos de bogata Siberie, pînă nu demult aproape pustie, cunoaște în anii aceștia o înflorire cu adevărat extraordinară. Aici iau naștere cu repeziune centre industriale și miniere de talie mondială, grădite pe aceeași măsură. Concomitent și chiar precedind transformările economice — în Siberia apar și se dezvoltă puternice centre științifice tehnice la Novosibirsk, Omsk, Krasnoiarsk, Irkutsk. Viitoarea academie siberiană va poseda foarte curînd zeci de institute de cercetări și de învățămînt, o universitate specializată, sute de laboratoare excelent echipate, o mare bază poligrafică, o uzină de prototipuri ș.a.

INTR-UNA din zilele anului 1888, M. Șabalın, un tînăr tînăr și dezghețat dintr-un sat din gubernia Veatka, văzu o mașină de cusut. O cercetă temeinic și apoi se apucă să construiască și el una la fel, însă din lemn, slujindu-se doar de un cuișor, un topor și un fierăstrău. Lucrarea i-a izbutit și rezultatul ei poate fi văzut și astăzi la muzeul din Celebinsk.

UNIUNEA SOVIETICĂ — unde durată medie a vieții a atins 70 de ani — este, alături de Olanda, Statele Unite ale Americii, Germania și Anglia, una dintre țările cu cea mai redusă mortalitate.

LEII AU TRAIT odinioară chiar în ținuturile din nordul Eurasiei, la latitudinea Suediei. Dovadă, scholetul unui leu al oarelor dezgropat în împrejurimile orașului Kirov, la nord-est de Moscova. Șavanții socotesc că aceste fiare, mult mai mari decît urmașii lor de azi, au trăit la începutul holocenului, și au ajuns aici urmărind turmele care

se mutau tot mai spre miază-noapte, pe măsură ce se retrăgeau ghețarii.

SE ȘTIA demult că tehnica țesăturilor și broderiilor era foarte dezvoltată în antichitatea îndepărtată, mai ales în Asia Centrală, în epoca civilizației asiro-caldeene. Nu de mult, această ipoteză a putut fi verificată: în gorganele înghețate din Altai au fost dezgropate nenumărate piese de îmbrăcăminte, cu țesăturile bine conservate. Stofele și poșavurile bogat împodobite au dat certitudinea că îmbrăcăminte descoperită este de proveniență persană și babiloniană. Acestea sînt cele mai vechi țesături cunoscute pînă astăzi.

PE NENUMARATELE ogoare dintre Marea Neagră și Strîmtora Behring, lucrează astăzi 1.700.000 de tractoare, aproape 500.000 de combine cerealiere și aproape 700.000 de autoamioane, — adică, respectiv, de 12, de 30 și de 50 de ori mai multe decît în urmă cu 25 de ani.

SPORTUL național rusesc „lapta” a împlinit aproape două veacuri. Din păcate, nu ne putem referi la cronica primului meci de „lapta”, pentru a fixa cu precizie data nașterii acestui joc. Partidele se dispută între două echipe formate din cîte nouă jucători; jocul seamănă întrucîtva cu tradiționala oină românească.

FORMIND la telefon numărul 03, la Moscova nu veți putea obține informații privitoare la abonații rețelei telefonice. La acest număr răspunde prompt, la orice oră din zi sau din noapte, serviciul „Salvării”. În mai puțin de trei minute, pornește în goană, cu sirena urlînd, o ambulanță de la substația cea mai apropiată la domiciliul bolnavului sau locul accidentului. La realizarea acestei performanțe, zilnic repetată, contribuie cei cîteva dispeceri foarte pricepuți, buni cunoscători ai orașului, care găsesc, în aceleași trei minute, și timpul să indice șoferului spitalului cel mai apropiat care poate face internarea. Dispecerii au la dispoziție o schemă luminoasă automată, care indică instantaneu locul celei mai nelsemnate străduțe din capitala sovietică. Ambulanțele sînt echipate cu posturi de radio funcționînd pe unde ultrascurte. Cu ajutorul lor, se pot primi, pe parcurs, indicații suplimentare, sau se poate cere la spital efectuarea pregătirilor necesare.

U. L.

○ expoziție Gorki

Mica dar izbutita expoziție deschisă recent într-una din sălile Casei prieteniei romino-sovietice din Capitală, a fost prilejuită de aniversarea a 90 de ani de la nașterea marelui scriitor sovietic. Sînt evocate acele crîmpeie din viața lui Gorki, ce aruncă lumină asupra drumului străbătut de tînărul Alioșa Peșkov spre înțelegerea adevărului social și al luptei revoluționare ca și asupra formării sale ca scriitor.

Începuturile literare ale lui Maxim Gorki, prietenia sa cu

V. G. Korolenko, prețuirea pe care i-o acordau A. P. Cehov, Lev Tolstoi și ceilalți mari scriitori ai vremii sînt redată de asemenea în mod sugestiv. Teatrului gorkian îi este rezervată o bună parte a expoziției. Este ilustrată totodată lărgă răspîndire a operelor lui Gorki peste hotarele U.R.S.S.

Interesantă și sugestivă este și expoziția volantă dedicată lui Maxim Gorki, amenajată în Piața Universității din București.

IMPERATIVUL EPOCII NOASTRE

(urmare din pag. 1-a)

răsărit a fost din nou întinsă o punte spre pace, cînd puternica Uniune Sovietică a întins din nou mina spre înțelegerea cu apusul, este stupid și criminal a persevera pe linia falimentarei „politici de forță”.

Acum cîtva timp, unul din experții germani care lucrează în S.U.A. pe tărîmul cercetărilor atomice a declarat public că Uniunea Sovietică are un avans de 10-15 ani în acest domeniu. Dacă experții americani în domeniul politicii ar avea curajul să spună adevărul, ei ar trebui să recunoască: în domeniul vieții politice Uniunea Sovietică a luat-o înainte cu o întreaga epocă istorică. Se știe că peul oamenilor sovietici este societatea în care războaiele nu vor mai fi posibile. În timp ce savanții se străduiesc să apropie ziua în care oamenii vor zbura în lună, oamenii politici de la Kremlin acționează pentru apropierea zilei în care nu vor mai exista pricina de război pe pămînt. Mulți ar putea face observația că știința a luat-o înaintea politicii: sateliții artificiali sovietici și cei americani s-au întîlnit în cosmos, în timp ce pe pămînt întîlnirea la nivel înalt mai e încă o problemă a viitorului. Realitatea contemporană este complexă și dacă apusul n-a răspuns încă numeroaselor apeluri la o conferință la nivel înalt aceasta n-a fost cituși de puțin în avantajul său. Anul trecut înainte de lansarea sateliților artificiali ai pămîntului Uniunea Sovietică și S.U.A. puteau părea la egalitate în acest domeniu — în timp ce acum e limpede de care parte e decalajul...

Unii oameni și-au făcut din încăpăținare nodul lor de existență. Acum, cînd Uniunea Sovietică a dat o nouă dovadă că e gata să netezească toate asperitățile în calea înțelegerii, factori de răspundere din guvernul S.U.A. au reacționat cu rigiditate. Printre aceștia se află și d. Dulles, pe care presa americană l-a poreclit de mult „Mister NU”. Cu o perseverență demnă de o cauză mai bună, domnul Dulles s-a grăbit să trimbițeze că nu e dispus să urmeze exemplul sovietic și să înceteze la rîndu-i experimentele atomice. Deocamdată domnul Dulles nu e dispus să asculte glasul acelor nenumărați americani care cer ca mina întinsă de Rusia să nu rămînă fără răspuns.

Toți știu — însuși un mare american a spus-o — că poți minți un om multă vreme, sau pe toți oamenii puțină vreme. Nu poți însă minți multă vreme pe toți. Acum minciuna că Uniunea Sovietică n-ar fi cu adevărat pentru interzicerea armelor atomice — s-a spulberat definitiv. S-ar putea ca în virtutea inerției o parte a presei americane să mai folosească formulele vechii propagande. Să nu uităm, însă, că atunci cînd Uniunea Sovietică a lansat prima un satelit artificial al pămîntului, oficialitățile americane au fost nevoite să răspundă la niște întrebări foarte incomode. Acum, cînd Uniunea Sovietică încetează, cea dintîi, experiențele cu arma atomică, e de presupus că întrebările vor avea un caracter și mai incomod.

Pe drept cuvînt, în legătură cu această chestiune „New York Post” scria acum cîteva zile: „Experiențele noastre nucleare se întorc iar împotriva noastră înșine. Omenirea s-a săturat pînă în gît de exploziile atomice... Noi am pierdut contactul cu majoritatea lumii. Se pune întrebarea serioasă: merită oare proiectatele explozii noi ale S.U.A. pierderea prestigiului internațional? Nu merită”.

Lumea e convinsă de asta. Ea așteaptă ca războiul să ia locul febrei războinice.

VEAC NOU

Conferințe ale specialiștilor sovietici

La invitația Consiliului regional A.R.L.U.S., specialiști din U.R.S.S. conferențiază în fața publicului român despre unele aspecte ale actualității științifice sovietice. La Casa prieteniei romino-sovietice din Capitală, K. A. Alekseev, inginer șef adjunct al șantierului hidrocentralei de la Gorki a conferențiat despre ampla construcție hidroenergetică ce se înfăptuiește în Uniunea Sovietică, iar dr. F. G. Portnov, conducătorul laboratorului de aerioni al Academiei de Științe din R.S.S. Letonă a prezentat expunerea „Noi metode de tratament cu aerosoli și aerioni dirijați”.

Ing. V. A. Suslov din Leningrad a vorbit de curînd în fața studenților și profesorilor de la Facultatea de electronică a Institutului Politehnic din București despre punerea în funcțiune a noului ciclotron sovietic.

În zilele de 28 și 29 marție, I. D. Bulanje, secretar al Centrului regional Moscova al Anului Geofizic Internațional a conferențiat la clubul C.F.R. „Griwița Roșie” și la Casa prieteniei romino-sovietice din Capitală despre lucrările oamenilor de știință sovietici în cadrul Anului Geofizic Internațional.

La Casa prieteniei romino-sovietice

● Vineri 4 aprilie, orele 17,30 — A treia expunere din ciclul „Știința și tehnica sovietică pe primul loc din lume”. Conferențiază V. Nițu, candidat în științe tehnice, despre „U.R.S.S., țara marilor realizări energetice”. Conferința va fi urmată de film.

● Sîmbătă, 5 aprilie, orele 17,30 — Simpozion: „Lucrările sesiunii Sovietului Suprem al U.R.S.S.”.

● Duminică, 6 aprilie, orele 9 dim. Program de filme pentru copii.

● Marți, 8 aprilie, orele 17,30 — Revistă literară consacrată vieții lui Lev Tolstoi. Conferențiază Constantin Ionescu, jurist și Dan Răutu, redactor la Editura pentru literatură politică.

● Miercuri, 9 aprilie, orele 17,30. În ciclul manifestărilor pentru tineret, va avea loc conferința „Amințiri despre eroicele lupte ale tineretului comunist din țara noastră”.

Vor să corespundeze

La această rubrică vom publica adresele unor cetățeni sovietici care doresc să intre în legături de corespondență cu oameni ai muncii din R.F.R.

— Martinenkova Ghenna, Belinski 77, obșcejtie 10. Perm: cu o studentă la geografie.

— Haritonov N. S., pereulok Degtearev 3, Ceboksari, Ciuvașkaia A.S.S.R.: cu un cercetător de la Institutul de folclor.

— Kotelnikov N. M. 3-aia Slobodskaia 19, Nikolaev: cu membrii unei gospodării colective, pentru schimb de semințe.

— Zakonnova Nina, Grohalski pereulok 34, kv. 20, Moscova I-10: cu o elevă.

— Diukov N. Sovhoz „Kievski”, Kievka, Karagandinskaia obl., Kazahskaia S.S.R.: pentru schimb de mărci.

— Malbieva A. R., Herzen 40, L.S.T. Nr. 1, Leningrad: cu un tînăr sau tînără.

— Poliakova Svetlana, Gogol 99, Simferopol: cu o soră de caritate.

— Demiceva Irina Aleksandrovna, Volkovskoe șosse 39, Leningrad — Strelna: schimb de cărți poștale ilustrate.

— Denisov Aleksandr Pavlovici, gospital invalidov Otecestvennoi voini, 3-e otdelenie, Brianskaia obl., Novozibkov: cu un invalid de război.

— Starșinova M., Iaranski Selskohoz. tehnikum, Iaransk, Kirovskaia obl.: cu un cercetător de la Institutul de agromonie.

Incheind la
ADAS
ASIGURĂRI
DE VIAȚĂ PE
5 ANI
realizați:

- prevedere pentru voi și familiile voastre
- economie
- participati la tragerile lunare de amortizare

LOCATARA UNEI CASE CUNOSCUTE

Rimma Șorohova este interpreta Katei Davidova, una din locatările „Casei în care locuiesc”. Casa aceasta este astăzi cunoscută publicului nostru. Filmul rulează cu succes pe ecranele mai multor cinematografe din Capitală și provincie. El înmănușiază într-o acțiune aparent simplă, banală, în care nu intervine nimic extraordinar, câteva destine omenești din zilele noastre.

Între scena cu care începe filmul și cea care îl încheie, se scurg ani de zile. Undeva, într-un cartier de la periferia Moscovei, s-a construit un bloc și noii locatari se mută. Printre ei se află o fată înaltă, cu păr aurii, strins în două cozi. Este Katea Davidova. Ea aruncă priviri furioase și sfioase unui alt locatar, șoferul de autocamion Kolea. Timpul se scurge, anii trec cu neașturile și bucuriile lor. Fata blondă cu codițe și șoferul au întemeiat un cămin traianic, au un copil.

Tinăra artistă Rimma Șorohova se „transformă” în film de trei ori. Ea apare la început plină de farmecul și prospețimea anilor tineri, în care a înflorit iubirea, devine apoi soția tandră, atentă, grijulie și în sfârșit mama care își închină viața educării copilului ei.

Rimma Șorohova a subliniat cu gingășie aceste trei momente esențiale în viața unei femei. A creat chipul minunat al unei femei care muncește cu discreție și modestie, se devotează familiei iar atunci când este nevoie își face fără rezerve datoria de patrioată.

Rimma Șorohova este originară din Sverdlovsk. După absolvirea Institutului de cinematografie s-a stabilit la Moscova. Aici a interpretat câteva roluri într-o serie de spectacole ale Studioului actorului de film.

În cinematografie, și-a făcut debutul interpretând rolul Elenei din „Întoarcerea lui Vasili Bortnikov”. Au urmat apoi „O primăvară agitată” (rolul Olgăi), „Un caz în taiga” (rolul Elenei), „Pământ și oameni” (Nastea), „Primăvara pe strada Zareținaia” (laboranta Alea Alioșina).

Ultimul rol al Rimmei Șorohova este cel din filmul german „Căutătorii soarelui”.

Actrița, care ne vizitează țara împreună cu Evgheni Matveev, alt interpret din filmul „Casa în care locuiesc”, are predilecție pentru rolurile cu problematică feminină contemporană.

I. S.

În palatul Ostankino, de la marginea Moscovei. — astăzi muzeu de artă iobagă — se află o mică și aristocratică sală de teatru în care actorii iobagi sporeau prin spectacole petrecerile nobile și aristocratice. Printre numele celor care au făcut parte din trupele marelui moșier Șeremetiev — nume înscrise astăzi în incinta sălii de spectacole — se află și cel al lui Șcepkin. Mihail Semionovici Șcepkin, actor ieșit din rîndurile țărănilor iobagi. Este acel Șcepkin care a devenit apoi fondatorul artei realiste a „Teatrului Mic” din Moscova.

Pentru vizitatorii Moscovei de astăzi distanțele istorice se străbat cu repeziunea mijloacelor moderne de transport. Numai după 15 minute poți să te

tersburg în Teatrul imperial, combatînd maniera unui romantism întîrziat sau a clasicismului vetust, protagoniștii noului teatru din Moscova au imprimat artei scenice un caracter nou.

Astfel „Teatrul Mic” a devenit exponentul unui nou stil de artă teatrală, bazată pe literatura dramatică realistă, critică a marilor scriitori ai vremii și în special pe dramaturgia lui Ostrovski.

Arta „Teatrului Mic” s-a dezvoltat înfruntînd multe piedici din partea regimului autocrat țarist. Dar a răzbit întotdeauna și a continuat să-și îndeplinească rolul educativ, social, sprijinit fiind de reprezentanții mișcării democrat-revoluționare. Se spunea la Moscova — spre sfîr-

șir — „Teatrul Mic”.

Acesta a fost secretul caracterului viu și înnoitor al artei „Teatrului Mic”. Acest principiu de bază, trecut din generație în generație, a determinat valoarea artistică a spectacolelor „Teatrului Mic”, a cultivat gustul frumosului și a influențat sensibilitatea spectatorilor și artiștilor.

K. S. Stanislavski recunoștea că „Mali Teatr” a influențat asupra dezvoltării sale sufletești mai mult decît toate școlile. „El m-a învățat — spunea Stanislavski — să privesc tot și să văd ceea ce e frumos. Și ce poate fi mai folositor decît aceasta pentru educația simțului estetic și a gustului?”.

Interpretările unor artiști ca

TEATRUL MIC la București

află — păstrînd încă în memorie austeritatea și paradoxala atmosferă a sălii de teatru „iobag” — în fața „Teatrului Mic” din piața Sverdlov, în fața unei clădiri imbiitoare care adăpostește nu numai una dintre cele mai vechi săli de teatru din Moscova ci, totodată, teatrul în care s-a dezvoltat marea artă teatrală a realismului clasic rus.

„Teatrul Mic” (Mali Teatr) împlinește în toamna acestui an 134 de ani de activitate. O sută treizeci și patru de ani de cînd o trupă de actori încercați — după peregrinări de aproape 20 de ani — și-a găsit un sediu stabil în casa negustorului Varghin din piața Petrovsk. În jurul acestui teatru s-au strîns — în anii care au urmat — cei mai reprezentativi oameni de cultură din Rusia.

Aici au văzut lumina scenei pentru prima oară operele lui Pușkin, Gogol, Griboedov, Tolstoi, Ostrovski. La „Teatrul Mic”, pe baza acestui repertoriu, s-a dezvoltat arta realismului scenic.

Ridîcîndu-se împotriva stilului de teatru practicat la Pe-

șitul secolului trecut — că Moscova are două universități, cea de pe strada Mohovaia și cea din piața Petrovsk, adică Mali Teatr. Aceasta arată cîtă importanță căpătase „Teatrul Mic” nu numai ca instituție artistică, ci și ca instituție socială.

În perioadele grele din existența sa, „Teatrul Mic” a găsit în actorii și sprijinitorii săi resursele necesare pentru ca arta sa să nu decadă, pentru ca să apere și să perpetueze tradiția realistă, și mai ales s-o pună în slujba idealurilor de libertate.

„Mali Teatr” a fost unul dintre primele teatre care au servit Revoluția din Octombrie și a cărui artă a ieșit îmbogățită din contactul cu dramaturgia și spiritul vremii noi.

Iujin, Ermolova, Sadovskaia, Leskovskaia, Prandin, marii actori ai teatrului au făcut din „Teatrul Mic” un teatru viu, actual, legat de marile frămîntări ale maselor.

Ceea ce a caracterizat, însă, întotdeauna arta „Teatrului Mic” și a constituit liniile directoroare ale tradiției în acest teatru au fost respectul față de artă, față de munca actorului și transmiterea științei și spiritului artei scenice de la o generație la alta.

Respectul pentru munca actorului, respectul pentru artă, exigența de sine, a fost ideea inițială cu care și-a început ac-

țivitatea Șcepkin în „Teatrul Mic”. Acesta a fost secretul caracterului viu și înnoitor al artei „Teatrului Mic”. Acest principiu de bază, trecut din generație în generație, a determinat valoarea artistică a spectacolelor „Teatrului Mic”, a cultivat gustul frumosului și a influențat sensibilitatea spectatorilor și artiștilor.

Interpretările unor artiști ca

Jarov, Ilinski, Pașennaia, Șatrova dovedesc că la spectacolele acestui teatru este evidentă — poate mai mult ca oriunde — preocuparea pentru valorificarea în imagini artistice a conținutului de idei, a omeneșului din fiecare personaj, a relevării planului filozofic de afirmare a umanismului.

Multitudinea de creații ale marilor actori este copleșitoare nu numai prin cantitate ci mai ales prin varietatea de mijloace de interpretare. Sentimentul pe care și-l dă contactul cu actorii „Teatrului Mic”, ca și cu cei ai „M.H.A.T.”-ului — este că te găsești în prezența unor mari personalități artistice care află întotdeauna cele mai potrivite mijloace pentru reprezentarea scenică a eroului interpretat, de la ținuta exterioară și pînă la amănuntul gestului plin de semnificație, de la expresivitatea mimicii și pînă la intensitatea tonalității care subliniază valorile textului dramatic, la subtilitatea frazării lipsită de ostentație, la cizelarea minuțioasă a profilului personalului.

Această mare artă ne va înfățișa „Teatrul Mic” în spectacolele pe care le va da la București. Și cînd vrei să cunoști marele suflet rus prin intermediul teatrului, aceasta nu se poate fără de „Teatrul Mic”.

Simion Alterescu

A TREIA

ANA

KARENINA

De 20 de ani se joacă fără întrerupere „Ana Karenina” pe scena M.H.A.T.-ului. Cei mai vîrstnici își amintesc de premieră cînd Alla Tarasova, interpreta Anei și N. Hmeliov — Vronski au jucat atît de bine încît în scurt timp după aceea au fost distinși, pentru creația lor, cu înaltul titlu de artist al poporului al U.R.S.S. S-a ivit apoi și a doua Ana — Klaydia Elanskaia. Dar dintre actrițele tinere, nici una nu i-a fost încredințat rolul acesta atît de greu.

Și deodată, moscoviții au citit cu surprindere pe afișele și în programele M.H.A.T.-ului că în rolul Anei Karenina apare Ana Andreeva. O anonimă...

„O femeie necunoscută l-a căutat într-o dimineață în timpul repetiției, pe regizorul piesei.

— Sînt artistă — i-a spus ea. Vreau să joc la teatrul dvs. Vă rog foarte mult să-mi dați posibilitatea să fac o probă. Aș juca cîteva scene din Ana Karenina.

Cu toate că propunerea era îndrăzneată, neașteptată și încălca tradiția teatrului, ea a fost totuși acceptată.

Azi, Ana Andreeva este singura interpretă a Anei Karenina, pe scena M.H.A.T.-ului. „Anonima” care a jucat succesiv la Harkov, Tambov, Kursk, Kazan, culege seară de seară aplauzele entuziaste ale spectatorilor.

Rampa și ecranul

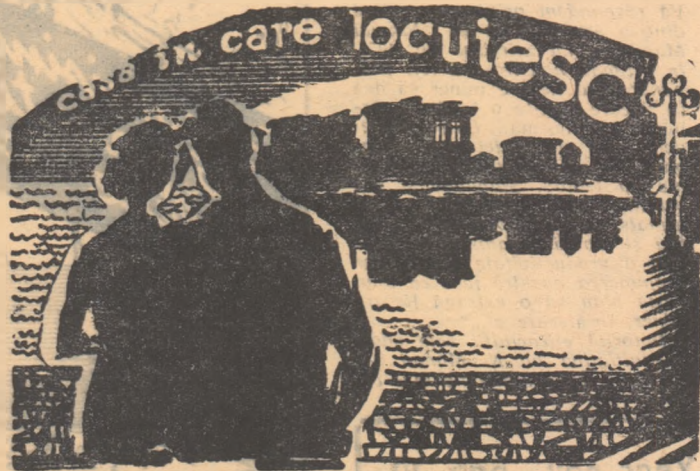
Admiratorii Izoldei Izvișkaia, neuitata Mariutka din filmul „Al 41-lea”, vor avea prilejul să o revadă în curînd pe talentata actriță într-o nouă producție a studioului „Mosfilm”. Este vorba de filmul „La Marea Neagră”, realizat după scenariul lui L. Maliughin.

„Scopul vieții lui” este titlul unei alte producții în pregătire la „Mosfilm”. În rolurile titulare reapar Mark Bernes, Ale-

xei Abrikosov, Vsevolod Safonov (cunoscut publicului nostru din filmul „Soldații”).

Studioul central de filme documentare a terminat filmul consacrat celui de al VI-lea Festival Mondial al tineretului și studenților. El se numește „Un singur cer deasupra noastră”.

Tot studioul central i se datorește producția „Primii sateliți artificiali”.

La „Patria” și „București”

SCANDAL STRADIVARIUS

„Antonius Stradivarius faciebat anno 1697”... Citi violoniști tineri, rivind la gloria marilor maeștri, nu visează să aibă o vioară purtând pe fundul interior această inscripție celebră? O vioară ieșită din mînile meșterului din Cremona are același preț excepțional ca și o pinză semnată de un Tizian, un Rembrandt sau un Velasquez. Dar pe lângă valoarea lor materială, violoncellele Stradivarius mai cîștigă în celebritate și prin faptul că multe din ele au aparținut unor vestiți violoniști. Desigur, însă, că principalul factor care le determină prețul deosebit rămîne raritatea, căci este de presupus că în întreaga sa carieră meșterul Antonio, cel mai bun dintre ucenicii nu mai puțin vestitului cremonez Nicolo Amati, nu a izbutit să construiască un număr prea mare de violi.

Intrebarea firească pe care și-au pus-o, mai cu seamă în ultimele decenii, atît specialiștii, cit și publicul, este: oare cîte dintre violoncellele recunoscute ca „Stradivarius” sînt cu adevărat „Stradivarius”? Nu cumva se ivesc și în acest comerț nobil al violoncellelor cazuri de falsificare — sau, dacă vrem, de imitație perfectă — ca în comerțul de tablouri celebre?

Intrebarea a devenit o preocupare serioasă în lumea violoncellelor din occident, iar de curînd, o preocupare a justiției elvețiene, sesizată cu un proces în toată regula. Acuzatul Henry Werro, este cel mai renumit expert din Berna în materie de violi vechi italienesti și totodată conducătorul unei firme care și-a cîștigat de peste 100 de ani o faimă mondială în comerțul de violi celebre. În fața Curții cu juri din Berna, Henry Werro va trebui să se apere de grava învinuire ce i se aduce de a fi eliberat, în calitate sa de expert recunoscut, certificate de competență pentru violi atribuite lui Stradivarius sau pentru altele

atribuite unor nu mai puțin vestiți lutieri ca Guarneri, Guadagnini, Bergonzi, Balestrieri și alții.

Acest proces promite să dezvăluie multe taine, păstrate pînă acum sub șapte peceji, într-un domeniu în care puțini cunoscători se încumetau să-și asume răspunderea atît de mare, cum este aceea de a distinge o copie de un original cu prețul înmîit.

La originea procesului se află o intîmplare, care se va dovedi în cele din urmă fatală pentru acei dintre „experți” cărora notorietatea le conferea pînă acum suprema autoritate în privința recunoașterii violoncellelor autentice, dar a căror lipsă de corectitudine a dus la crearea unei adevărate inflații de violi celebre. Intîmplarea datează din 1937 și ea a fost prilejuită de bicentenarul morții lui Antonio Stradivarius, pe care orașul său natal, Cremona, a ținut să-l aniverseze cu toată cinstea ce se cuvine unui fiu atît de meritos al urbei. Hotărînd, de aceea, să organizeze o expoziție a violoncellelor făurite de meșterii cremonezi din secolele XVI—XVIII, juriul expoziției a avut surpriza să constate că din cele peste 2000 de violi vechi italienesti prezentate cu acte în regulă de deținătorii lor din toate colțurile lumii, numai... 40 (adică 2%) erau indiscutabil autentice.

Intervenind războiul, intîmplarea a fost dată uitării. Așa în 1949, municipalitatea din Cremona, în dorința de a păstra neștirbită aureola meștrilor săi lutieri, a luat inițiativa creării unui „Registru de violi”, în care să fie înscrise în mod obligatoriu toate violoncellele veritabile, aflătoare în orice țară din lume. Astfel, s-ar fi pus capăt incertitudinilor și un certificat de înscriere în acest registru ar fi constituit o probă irefutabilă și universal recunoscută. Au intervenit însă manevrele de culise ale firmelor specializate în acest comerț ex-

cepțional de rentabil și exclusiv, care au zădărnicit realizarea unei inițiative atît de oportune.

Concurența între diferitele firme a dat însă naștere procesului Werro, care ar putea readuce în actualitate necesitatea înființării Registrului din Cremona. Henry Werro este acuzat de către Carl Mächler, un bine cunoscut constructor de violi din Zürich, că în ciuda expertizei făcute de el și de „Hill”, o celebră casă de violi din Londra, un Stradivarius fals a căpătat din partea acestuia certificat de autenticitate și a putut fi astfel vîndut la un preț fabulos.

Autoritățile elvețiene nu sînt, de altfel, la prima afacere scandaluoasă în materie. În 1954, poliția din Zürich, făcînd o descindere la o veche firmă de violi, a descoperit o cantitate apreciabilă de etichete facsimile „Antonius Stradivarius faciebat...” imitînd perfect pînă și patina vremii. La anchetă, unul din conducătorii firmei a recunoscut că a folosit asemenea etichete pentru a „promova” — cum se spune în această distinsă branșă comercială — violi construite în atelierele firmei de la Markneukirchen drept violi ale maestrului din Cremona.

Procesul Werro este urmărit cu mult interes de nenumărate cercuri muzicale, dar în primul rînd de cele direct interesate. Curtea cu juri din Berna nu se va pronunța numai asupra lipsei de corectitudine a unui celebru expert mondial, ci va dezbate pe larg un proces în care au fost chemați să depună mărturie, alături de specialiștii laboratoarelor poliției criminale, cei mai buni cunoscători din lume în materie de violi. Plini de emoție așteaptă verdictul juraților elvețieni cîțiva observatori din Anglia. Este vorba de delegații trimiși de Ashmolean-Museum din Oxford, unde într-o cutie de sticlă se păstrează cu nespusă grijă cel mai frumos Stradivarius din lume, celebra vioară „Messias”. Procesul de la Berna ar putea decide indirect, dacă „Messias” este cu adevărat un Stradivarius sau — așa cum susțin unii experți — o extraordinar de reușită copie, izbutită de vestitul lutier francez Vuillaume, care — se știe — l-a pus odată în incercătură pe însuși Paganini. Dîndu-i la reparat cunoscuta sa vioară Guarnerius, lutierul a construit totodată o copie atît de perfectă încît, prezentîndu-i-se ambele, Paganini a ales... Vuillaume-ul drept vechiul său Guarnerius.

M. Mihail

Cititorii întrebă

A. IONESCU — VALENI. Într-adevăr, unii dintre eroii operelor literare celebre au fost atît de îndrăgiți de cititori, încît li s-au înălțat monumente. Iată cîteva exemple. În Piața Spaniei din Madrid, în fața statuii lui Cervantes, un admirabil grup sculptural îl înfățișează pe Don Quijote călare pe Rosinanta, avîndu-l alături pe credinciosul Sancho. În centrul orașului Hainibul de pe Mississipi — unde și-a petrecut copilăria Mark Twain — se înalță statuia lui Tom Sawyer. La Helsinki există monumentul unui erou al vestitei epopei populare finlandeze „Kalevala”. Pasagerii și marinarii de pe vapoarele care intră în portul Copenhaga zăresc de departe sculptura care înfățișează o zîină a apelor dintr-un basm al lui Andersen. În sfîrșit, în mica localitate Collodi de lângă Pistoia, turiștii sînt plăcut surprinși în fața statuii lui Pinocchio, fratele italian al lui Tîndărică al nostru.

IOSIF DAVID — PETROȘANI. Vă răspundem printr-un extras dintr-o scrisoare a lui Nikolai Mamai: „La sfîrșitul lui 1956, în brigada noastră s-a ivit propunerea ca fiecare miner să dea în fiecare zi cîte o tonă de cărbune peste normă... La prima vedere nu e mult, nici nu se compară cu răsunătoarele recorduri ale lui Izotov, Stahanov și alți fruntași vestiți. Dar din uriașă armată a minerilor numai puțini și numai în anumite zile ating o productivitate record. Iar propunerea noastră face ca toată peste plan să o extragă fiecare miner, în fiecare zi...”

Datorită eficacității sale vădite, inițiativa lui N. Mamai s-a răspîndit cu repeziune mai in-

ții printre minerii din Donbass, apoi în întreaga Uniune Sovietică. Ea a fost preluată și adoptată și de muncitorii din alte ramuri industriale.

Pentru o informare mai amănunțită, puteți consulta și articolul intitulat „Un om despre care se vorbește”, apărut în „Scînteia” din 26 ianuarie 1958.

Veac nou pag. 10

Moda

R

ochia-sac s-a dus! a ucis-o bunul simț. Apăruse, acum cîteva luni, la Paris, cu tam-tamul publicitar de rigoare. În fața scepticismului sau a indifferenței cu care a fost însă, primită, după cîteva încercări infructuoase, născătorii ei au trebuit să se declare învinși.

Și pentru că îi facem panegiricul, să-i trasăm, în linii generale, caracteristicile.

Aspect general: de la gît și pînă la poale, era dreaptă — „fluidă” spuneau făcătorii ei.

S-a vrut inovatoare. A vrut să contrafacă linia trupului. A cerut, imperioasă, renunțarea la talia feminină, rotunjimi. Transforma femeia într-un butoiș cu o singură „doagă” — cordonul — încercuind șoldurile. Păcatul ei major: era o reeditare a unei mode de acum treizeci de ani. Răsfoiți albumul de familie. O veți găsi. Pe această amintire puteți vărsa o lacrimă. Disparația ei de astăzi, salutați-o cu bucurie.

Să vedem acum, cu ce a fost înlocuită, care sînt tendințele modei de primăvară.

— Înainte de toate, fusta se poartă mai scurtă. Variînd între 47 și 50 cm de la pămînt. Acelea dintre dvs. care au picioare frumoase, vor ști să profite. Altminteri e nevoie de... prudentă.

— Talia și-a recîștigat dreptul de a fi subliniată. Pare că va fi mai subliniată în față, spatele urmînd efecte de bluzeuri. (Desenul 3).

— Taioarele clasice suferă o eclipsă. Se poartă mai degrabă jachețele scurte, largi ca niște pieptare (Desenul 1) care se opresc fie în talie, fie la 10 cm de la talie. Mînecele se scurtează și ele.

— Linia fustelor e destul de variată. Unele, ușor evazate în părți. Altele foarte strimte, mulate pe coapse. Culele duble cunosc de asemenea o „vogă” nouă. Mai amintim că o curiozitate care trebuie să rămînă la muzeul de curiozități: fustele care se strîng în jurul genunchilor, ca niște punji. Sînt disgrațioase, neconfortabile. Există, de asemenea, și fustele avînd ambele caracteristici — larg-ingust: acelea care mulează șoldurile, iar de aci, pînă jos, se infoiază cu un volan în cute.

— Eșarfele au cîștigat teren. Priviți desenul nr. 2. În loc de guler, o eșarfă care se leagă ceva mai sus de talie. Eșarfa are avantajul de a putea fi variată la infinit.

— Decolteurile sînt sobre, cu o tendință spre pătrat. (Desenul 3).

— Acțiunile pălărilor cresc. Cu sau fără boruri, clasice sau fantezi. Un amănunt: se poartă berete din petale. Primăvara asta vă va transforma în flori în mers.

— Și pentru că primăvara este totdeauna o speranță nouă, culoarea favorită a primăverii rămîne verdele. Se poartă un verde proaspăt, verdele mugurilor.

Consanța Manu

Vacanța 1958 la Moscova!

Va recâștiga Botvinnik
titlul de campion
mondial?

De multă vreme lupta pentru înfrângerea mondială a pasionat lumea amatorilor de șah. Fie că protagoniștii au fost Morphy și Andersen, Steinitz și Lasker, Capablanca și Alehin, sau, în ultimii ani frunzașii șahului sovietic — Botvinnik, Brönstein, Smislov — totdeauna meciurile dintre ei au constituit un eveniment șahist de prim ordin mai ales că, de cele mai multe ori, ele nu rezolvau numai problema superiorității pe plan sportiv ci și pe aceea a tendinței generale în evoluția principiilor teoriei șahului.

În istoria meciurilor pentru campionatul mondial nu se cunoaște decât un singur caz când un campion și-a recâștigat titlul: Alehin, care în meciul revanșă l-a învins pe Botvinnik, în 1937, cu 10-4 și 11 remize. Inceputul meciului revanșă care se dispută actualmente la Moscova între deținătorul titlului, Vasili Smislov, și excampionul Mihail Botvinnik, pare să arate că acesta din urmă are toate perspectivele de a reedita strălucita performanță a lui Alehin. Cele trei victorii înregistrate în primele trei partide atîrnă greu în balanță și Smislov va trebui să joace într-adevăr excepțional pentru a reface acest handicap. Mai sînt însă multe partide de jucat și, vorba lui Alehin după ce pierduse prima partidă a meciului revanșă cu Euwe: „Miine este o altă zi!”

A 6-a partidă din meci

Indiana veche

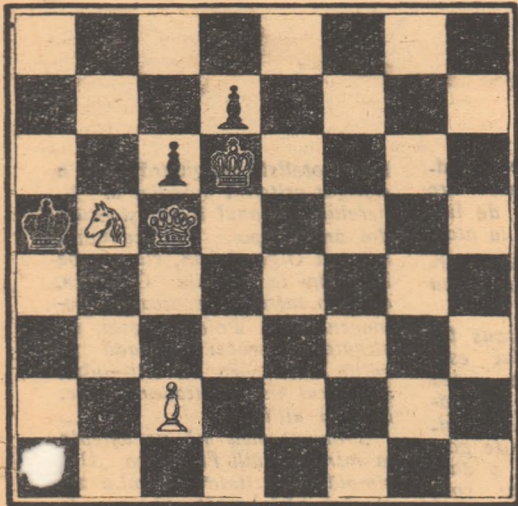
Alb: M. Botvinnik
Negru: V. Smislov

1. e4 g6 2. e4 Ng7 3. d4 d6 4. Cc3 a6 5. Ne3 Cb6 6. f3 c6 7. Nd3 b5 8. Dd2 b: c4 9. N: c4 d5 (Smislov a ales un plan rar uzitat: acțiune pe flancul damei și în centru înainte de rocadă) 10. Nb3 d: e4 11. C: e4 0-0 12. Ce2 a5 13. 0-0 a4 14. Nc4 Cb7 15. Tacl Tb8 16. C: f6+ N: f6 17. Cc3 Cb6 18. Ne2 Ne6 19. Tld1 Ng7 (Era mai bine 19... Dd7 și dacă 20. Ng5, atunci 20... N: g5 21. D: g5 Cc4 22. N: c4 N: c4 23. Td2 De6) 20. Nh6 N: h6 21. D: h6 f6 22. Td2 Nf7 23. h4 Dd7 24. a3! (Fixează pionul slab al negrului la e4) 24... Tfd8 25. Ce4 De8 26. Nf1 Nd5 27. Cc5 Df8 (După schimbul damelor negrul intră într-un final nefavorabil, dar nici alte continuări nu erau mai bune; de ex. 27... Df7 28. Ca6 Tbc8 29. Cb4) 28. D: f8+ R: f8 29. Ca6 Tbc8 30. Cb4 Nb3 (Pionul c6 tot n-are fi putut fi apărat, de aceea Smislov îl sacrifică) 31. T: c6 T: c6 32. C: c6 Td6 33. Ca5 Na2 34. Cb7 Td5 35. Cc5 e5 36. Ce4! T: d4 37. T: d4 e: d4 38. C: f6 Re7 (Negrul trebuie să dea un al doilea pion, deoarece la 38... Rg7 ar fi urmat 39. Ce4 Nc4 40. Cc5 N: f1 41. R: f1 Rf6 42. Re2 Re5 43. Rd3) 39. C: h7 Nb1 40. Na6 Cd5 (Aci partida s-a întrerupt. După reluare Botvinnik a câștigat ușor) 41. Rf2 Ce3 42. Ne2 Re6 43. Cg5+ Rd5 44. Ce4 N: e4 45. f: e4+ R: e4 46. g4 Rf4 47. h5 g: h5 48. gh5 Rg5 49. Rf3 negrul cedează.

Problema nr. 1

V. KOPAEV

Premiul III la concursul tinerilor problemişti organizat de revista „Șahmatl v S.S.S.R.”

Mat în 2 mutări

(Alb: Rd6, Dc5, Cb5, Pc2. Negru: Ra5, Pp. c6, d7)

Cu acest număr începem concursul nostru de jocuri distractive „Vacanța 1958 la Moscova”.

Concursul este dotat cu următoarele premii:

Premii speciale: Două călătorii turistice la Moscova, în vara anului 1958.

Premiul I: un aparat de radio

Premiul II: un ceas de mână

3 Premii III: câte un aparat de fotografiat

10 mențiuni: câte un abonament pe un an la revista „Veac nou”.

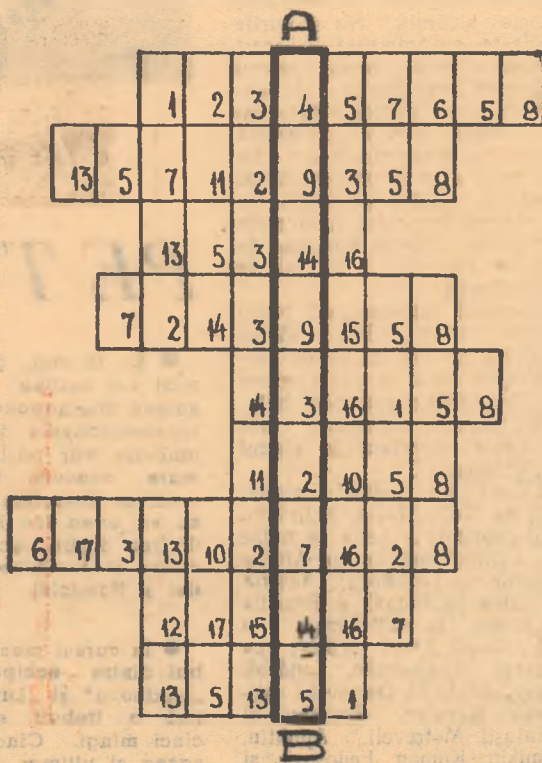
În caz că mai mulți participanți vor intra în același număr de puncte, premiile se vor decerna prin tragere la sorți. La tragerea la sorți pentru premiul special vor participa toți concurenții care vor intra minimum 30 puncte.

Participanții vor trebui să rezolve problemele pe care vom publica la această rubrică, urmînd să ne trimeată soluțiile la sfîrșitul concursului, însoțite de bonurile de participare, pe adresa: „Veac nou” — București, str. Ghica 5-7, pentru concursul „Vacanța 1958 la Moscova”.

Eventualele întrebări ale participanților le vom răspunde la Poșta concursului.

Aritmogriף literar

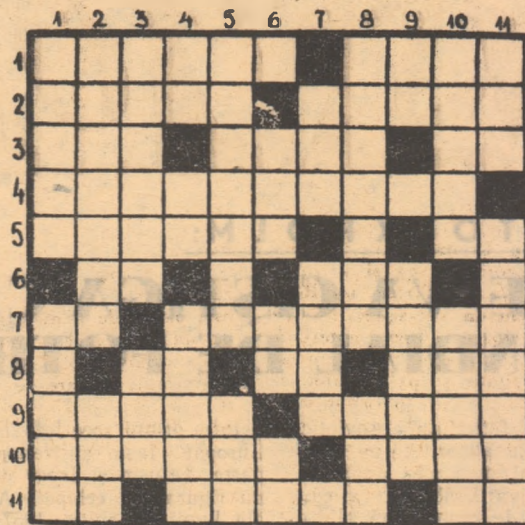
(8 puncte)

Înlocuind cifrele cu litere veți obține numele a 9 scriitori clasici ruși, iar pe verticala A-B pîrîntele pedagogiei sovietice.

Primăvara

(12 puncte)

ORIZONTAL:

1) Veslitorii primăverii — Mica și sfioasă își scutură aripile pline de colbul de aur al florilor ce-au răsărit. 2) Odată cu noul vestiment verde al pomilor, încep să dea asalt frunzelor și florilor — Lună de primăvară care-ncepe cu o farsă. 3) Supapa pielii — A îndoi o țesătură pînă la suprapunere — Din șapte surori, a patra. 4) Ah! iată primăvara cu sinu-i de verdeață! În lumea veselie, amor, sperare, viață. („Oaspeții primăverii”). 5) Autorul melodiei „Cîntecul primăverii” — Două petale de iris. 6) Unge! — Lac feminin! 7) Comparație — Darul lunii martie. 8) O întrebare — Gîndul lui — ...și numai dînsa. 9) Prinosul primăverii, concretizat de sora următoare, vara — Sine qua-non al zilei de 8 Martie. 10) Un buchețel de violete, o căldă strîngere de mînă, sînt fiori ai primăverii — Cîntec al primăverii, lucrare a cunoscutului compozitor sovietic Dunaevski. 11) O salutare — Își îmbracă, primăvara, mantia cu flori alb-roze — ...iar el intensifică antrenamentele

VERTICAL:

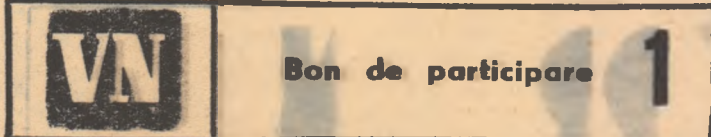
1) În ritm cu moda de primăvară, haina verde își îmbracă — Acompaniament muzical: trîlul

cîntărețelor primăverii. 2) A definitiva rezultatele trierii la „Pronosport” — Cuștile albe ale evadărilor spre viață a ghemotoacelor de aur. 3) Gurițele roșii ale lunii mai — Gabriolă. 4) Tîra unui vestit vrăjitor — Centimetru — Intră pe ușă, cînd nu intră soarele pe fereastră. 5) Țesătură cu dungi, dese, reliefată — A fost odată. 6) Are holde de aur — Notă muzicală a rețegului — Dîșii. 7) Unul, căruia primăvara nu-i schimbă vestimentul — Asalt. 8) Primăvara le îmbracă iară cu covoarele de flori — Bel..., eroul lui Maupassant. 9) Au flori în broderie — Verb conjugat cînd te trec toate căldurile. 10) Copilul mîngîierilor eoliene de primăvară — A cînsti. 11) A da ogorului fața harnice primăveri — Celebru compozitor, autorul valsulului „Voci de primăvară”

Adrian Mitu

BIVERB SPORTIV (6-8)

(5 puncte)

Bon de participare 1

* Filatelie * Filatelie * Filatelie

Filatelie * Filatelie * Filatelie

Ne propunem ca rubrica aceasta să atragă atenția săptămînal asupra principalelor manifestări filatelice din lumea întreagă, acelea care urmăresc să contribuie la o mai bună apropiere a popoarelor, la o mai bună cunoaștere a realizărilor și evenimentelor. Vom semnala principalele emisiuni filatelice noi, vom înregistra curiozități filatelice

De asemenea vom răspunde la întrebările cititorilor.

Cerem aprecieri și sugestii cu privire la această rubrică.

Inaugurăm această rubrică în preajma a două mari evenimente filatelice: în vară, Uniunea Sovietică va sărbători centenarul primei mărci poștale rusești iar în toamnă, țara noastră va sărbători centenarul primelor mărci poștale românești. Două date extrem de importante dat fiind că mărcile poștale sărbătorite se numără printre raritățile filatelice mondiale deosebit de prețioase. Însemnătatea internațională a celor două evenimente filatelice reiese, între altele, și din faptul că presa filatelică din foarte multe țări publică de pe acum ample studii despre mărcile respective și informații cu privire la sărbătorirea lor.

Lumea filatelică internațională se pregătește și pentru al

treilea eveniment care, din păcate, nu va mai avea loc: în cadrul expoziției universale de la Bruxelles, urma să se deschidă și o mare expoziție fila-

telică, odată cu Congresul Federației Internaționale de Filatelie. Pregătirile erau înaintate; dar tocmai cînd era mai sigur că expoziția va avea loc, un scurt comunicat al organizatorilor a anunțat că, din lipsă de fonduri, s-a renunțat la expoziția filatelică. Este foarte regretabil, dar și așa, filateliștii vor avea destul de lucru.

EMISIUNI NOI

● La 31 martie a apărut o nouă emisiune de mărci poștale

românești consacrată scriitorilor noștri clasici. Seria cuprinde 5 valori, înfățișînd pe: N. Bălcescu (5 bani, albastru oțel), I. C. eangă (10 bani, ne-gru cenușiu), Al. Vlahuță (36 bani, albastru închis) M. Eminescu (55 bani, brun roșcat) și V. Alecsandri (1,75 lei, măsli-niu roșcat).

Prin sobrietatea desenului și a culorilor, această emisiune prezintă un caracter unitar și armonios.

● În completarea frumoasei serii „Arta populară”, poșta sovietică a mai emis recent 2 valori, format mare, în policromie, fiecare de 40 kopeici.

Prima, consacrată industriei casnice a covoarelor, din republica turkmenă, înfățișează o tinăru lucrînd și — ca fond — unul dintre minunatele covoare. A doua prezintă o miniatură pictată în lac, după tehnica specifică din regiunea Paleh

M. M.

Veac nou pag. 11

SPORT

LA STOCKHOLM:

CINE VA CÎȘTIGA CAMPIONATUL MONDIAL DE FOTBAL?

Valoarea fotbalului sovietic s-a impus cu autoritate pe plan internațional mai ales după ce reprezentativa U.R.S.S. a cucerit titlul de campioană olimpică în anul 1956. Din acest moment, observatorii occidentali au început să fie prezenți în număr tot mai mare la evoluțiile fotbalistilor sovietici, să încheie fiecare an de activitate internațională cu un bilanț în care U.R.S.S. figurează pe primele locuri și să conchidă, de fiecare dată, că fotbalul sovietic are dreptul la un loc în fruntea clasamentului, iar jucătorii săi să fie cotați printre cei mai buni din lume.

Victorioși sau învinși, fotbalistii sovietici nu s-au dezmințit niciodată. Pe stadioanele din Paris, Budapesta, Hamburg, Sofia, Praga, Londra, Rio de Janeiro, Pekin etc. etc., pretutindeni unde au evoluat, ca echipă națională sau în echipe de club, fotbalistii sovietici au stăruit furibund de aplauze în tribune și aprecieri din cele mai favorabile în presă.

În 1957, echipele sovietice au susținut peste 200 de întâlniri internaționale, dintre care opt internaționale. Acestea din urmă s-au soldat cu un bilanț pozitiv: șase victorii, un meci nul și o înfrângere, cu un golaveraj general de 25:5, într-un procentaj de 81 la sută, cu care au ocupat primul loc în clasamentul european pe anul 1957. În același timp, doi din strălucii reprezentanți ai fotbalului sovietic, portarul Iașin-gigantul — și mecișorul Netto-subtitlul — au fost incluși prin votul unanim al ziaristilor străini

printre primii zece fotbaliști din Europa. Iașin și Netto, de o parte, Tatușin și Isaev de alta, au figurat în echipele A și B ale lumii pe anul 1957, alcătuite — în urma unei anchete printre ziaristii de specialitate — de cunoscuta revistă italiană „Il campione”.

O apreciere similară este în mod semnificativ exprimată și de — hai să-i spunem — „bursa fotbalistică”. Ne referim, în primul rând, la cotele pe care le acordă diferiți „matchmaker”-i englezi (la jocurile de pronosticuri) țării calificată pentru turneul final din Suedia. Argentina a întrunit o cotă de 5:2, U.R.S.S. o cotă de 3:1, Brazilia 4:1, Anglia 6:1, Austria 8:1, Ungaria și Iugoslavia 10:1. În cazul echipei U.R.S.S. aceasta înseamnă că pentru o liră se acordă 3 în caz de pronostic exact. Ca șanse la titlul mondial și — mai ales — ca apreciere pentru fotbalul sovietic, aceste cote sînt concludente.

În R.F. Germană, țara care deține titlul de campioană mondială, o agenție de presă sportivă a întreprins o anchetă printre 150 de ziaristi din lume, cărora le-a cerut să-și spună părerea privind clasamentul final al campionatului mondial (primele patru locuri). Totalizînd aceste voturi și acordînd un anumit punctaj în raport cu locurile pronosticate, s-a ajuns la următorul tablou:

1. Anglia 28 locuri I, 11 locuri II, 8 locuri III și 3 locuri IV (164 puncte).
2. U.R.S.S. 13 locuri I, 16

locuri II, 15 locuri III și 5 locuri IV (135 puncte).

3. Argentina 16 locuri I, 15 locuri II, 10 locuri III și 4 locuri IV (133 puncte).

4. R.F. Germană 3 locuri I, 4 locuri II, 13 locuri III și 21 locuri IV (71 puncte).

Un atare prestigiu, obligă, se înțelege, pe jucătorii sovietici care fac parte din lotul pentru turneul final. Și-i obligă la pregătiri intense și atente. Ceea ce și fac de mult timp. Recentul turneu întreprins în R. P. Chineză a făcut parte dintr-un program de pregătire judicios alcătuit. Nu scorurile realizate au interesat în acest turneu, ci preocuparea pentru îmbunătățirea jocului de ansamblu și a tacticii. Antrenorul Kacialin spunea că echipa trebuie să experimenteze diferite teme care să mărească capacitatea tactică a jucătorilor în vederea turneului final unde vor întâlni diferite variante de joc, pe care vor trebui să le contracareze.

Faimosul internațional Netto a scris într-un articol: „să nu rămînem pe loc, ci să ne perfecționăm dacă se poate spune așa, în detaliu: controlul balonului, precizia paselor. Iată ce este important în ajunul Stockholmului”.

Alături de jucători consacrați ca Netto, Iașin, Krijevski, lotul cuprinde o serie de nume noi. Pentru jocurile cu Anglia (8 iunie, la Göteborg), Austria (11 iunie, la Boras) și Brazilia (15 iunie, la Göteborg), au fost reținuți tineri jucători ca portarul Maslacenko, fundașii Rogov, Jelohvili, Ostrovski, mijlocașii Kovalev, Kesarav și înaintașii Metreveli, Apuhtin, Mamikin, Koman, Fedosov și Mamedov. Iată deci, o nouă dovadă a resurselor mari de care dispune fotbalul sovietic, aflat în preajma celui mai mare eveniment al anului: turneul final al campionatului mondial. Toate acestea: selecționarea jucătorilor, preocupările pentru pregătirea lor multilaterală, la nivelul cerințelor crescînde ale unui fotbal modern, progresele realizate în ultimii ani, resursele fotbalului sovietic, maturitatea și autoritatea cîștigată în concertul marilor echipe, subliniază șansele pe care le are reprezentativa U.R.S.S. în marea întrecere din Suedia.

Petre Gașu

O fază spectaculoasă la poarta Dinamo-Moscova

PE TOT GLOBUL

● La 25 mai, gimnaștii români vor susține un dublu examen internațional. La Kievl, reprezentativele de juniori și junioare vor participa la un mare concurs internațional rezervat tineretului. În aceeași zi, va avea loc la Sofia întâlnirea dintre echipele masculine și feminine ale Bulgariei și României.

● În cursul meciului de fotbal dintre echipele suedeze „Lindholm” și „Lunden”, arbitru a trebuit să schimbe cinci mingi. Cînd cea de a șasea și ultima minge din magazinul stadionului s-a spart și ea, jocul a fost întrerupt pentru 8 minute.

În acest timp, căpitanul echipei „Lindholm” a adus, cu taxiul, de acasă o minge nouă. Întîlnirea, atît de aprig disputată, s-a terminat cu scorul de 2—2

● La clubul central al marinarilor din Moscova s-a înființat un curs pentru amatori de vîntătoare sub apă. Lecțiile sînt predate de N. Timofeiev, care are o activitate de 28 de ani ca scufandru.

Trebuie să adăugăm că vîntoarea sub apă se bucură de o popularitate mereu crescîndă în U.R.S.S. Astfel de

cercuri funcționează la Lenin-grad, Odesa și alte orașe. În vara aceasta se va organiza pe țărmul Mării Negre un centru de instructori pentru formarea de specialiști în predarea acestei activități sportive atît de atractivă.

● Bucureștii va găzdui între 5 și 11 mai un turneu trianghiular de tenis rezervat juniorilor. Jucătorii noștri își vor disputa înfielitatea cu juniorii din Polonia și Ungaria.

...Un bun prilej de verificare a elementelor care urmează să ne reprezinte țara în „Cupa Gallea” a cărei fază de zonă va reuni la București, între 17 și 20 iulie, echipele Franței, Ungariei, Elveției și României.

● Ciclistul italian Guido Messino a dat în judecată pe conducătorii fabricii de băuturi spirtoase „Campari”. Motivul? Messino și-a văzut propria persoană pe o carte poștală publicitară a susnumitei firme. Și nu într-o atitudine sportivă ci, pur și simplu, fiind în mîna o sticlă cu lichior „Campari”. Ciclistul italian a cerut 50 milioane lire drept daune pentru această fotografie calomnioasă...

PRONOSPORT

Depuneți din timp buletinul

SPORT

In garda!

— Ce mai faci? Tot cu sportul? — m-a întrebat, cu o slabă disimulată ironie, un amic, fost coleg de școală.

— De ce nu? — am replicat. Este un domeniu interesant mai ales cînd nu te mărginești la a vedea spectacolul, lupta pentru minge, pentru timp și spațiu, duelul cu adversarul direct...

— Iară-mă că te întrerup, dar, pomenind de duel, mi-ai amintit că zilele acestea Bucureștiul găzduiește o mare întrecere de scrimă.

— ...Și nu știi cum să-ți procuri un bileț?

— Nu! N-am de cînd să merg. Vroiam doar să te întreb

cum mai subzistă, în era a'omului și a satelitelui, un sport ca acesta în care oamenii se bat cu săbiile ca acum 6—8 veacuri?

— Se bat? Greșești, prietene! Aceasta se înțelege, într-adevăr, în epoca de care amintesc. Atunci, cavalerii mai uitați în focul turnirului de regulile de lealitate și se băteau crunt. Dovada: în anul 1240, la un turnir desfășurat la Neuss, lângă Köln-ul de azi, au murit 60 de cavaleri.

— Bine, bine, țineți dau eu seama că acum nu se mai luptă chiar așa... cu sabia și cu ochii ascunși după vizieră.

— Iarăși greșești! Sabia a

rămas, așa cum a rămas și vîntoarea. Dar amîndouă au fost ziera. Dar amîndouă au fost regulile acestei dispute. Scrimă nu mai este acum decît un îndepioară reflex al unei dințioare. Ba, aș îndrăzni să spun, a devenit mai curînd o artă subtilă.

— Exagerezi...

— Poate. Dar, în orice caz, foarte puțin. Vino la acest concurs. Nu-ți nevoie să asigzi toate cele nouă sute și mai bine de întâlniri care vor avea loc cu acest prilej. Ai să vezi cîtă eleganță au gesturile scrimerilor dar și cît de viguroase, cît de fulgerante este atacul numit „șleşă”, cînd tot corpul

trăgătorului șleşte spre adversar ca pornit dintr-un arc bine întins. Și, apoi, cît de fulgerătoare sînt ripostele la atac.

— Cu descrierea aceasta parcă m-ai dus din nou cu cîteva secole în urmă...

— Fiindcă nu ți-am spus încă totul. Fața scrimerului este protejată de o mască, o rețea de sîrmă, iar pieptul de un plastron. Scopul urmărit se limitează la a atinge anumite porțiuni ale corpului. Încă o dată îți propun: vino la acest concurs. Vezi vedea pe cei mai buni scrimeri tineri din 18 țări. Se află printre ei campioana mondială de anul trecut, sovietica Zabelina, Ildiko Rejtő, o talen-

tată floretistă maghiară care a cîștigat criteriul mondial al tineretului și anul trecut și acum doi ani. Apoi, reprezentanta noastră Olga Orban, clasată pe locul doi la Jocurile Olimpice, după o întreacere epuizantă, polonezul Jerzy Wojciechowski, cîștigător al probei de spadă la ediția anterioară a criteriului, sovieticul Osipov, italianul Saccaro și alții...

...Amicul meu mă va aștepta la intrarea sălii Floreasca. „Din simplă curiozitate” — mi-a spus el. Am să-i urmăresc, cu atenție, expresia feței după ce arbitru va spune adversarilor de pe planșă „In garda!”

S. Bonifaciu